

**Jaarplan/begroting 2008
Raad voor Rechtsbijstand**

Inhoudsopgave:**pagina:**

	Voorwoord	3
I.	Bestuurlijke Centralisatie	4
II.	Bezuinigingen: effecten op het stelsel	6
III.	Toegang tot het recht	7
IV.	Monitoring en onderzoek	17
V.	Kwaliteitsborging en advocatuur	18
VI.	Versterken aanwas rechtsbijstandverleners	23
VII.	Rechtsbijstand en regelgeving	24
VIII.	Asiel en vreemdelingenbewaring	26
IX.	Wsnp	29
X.	KTV/Wbtv	32
XI.	Bedrijfsvoering	33
XII.	Personeelsbeleid/arbeidsvoorwaarden	41
XIII.	Lijst van gebruikte afkortingen	43
XIV.	Begroting 2008	

Voorwoord

Voor de Raden voor Rechtsbijstand zal 2008 een uitermate belangrijk jaar worden. Na een zelfstandig bestaan van de 5 raden van ruim 14 jaar zullen de raden in 2008 gaan fuseren. Deze fusie moet leiden tot versterking van de bestuurlijke slagkracht en verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening.

Deze operatie zal in 2008 voor tal van onderwerpen en beleidszaken gevolgen hebben. Dit is dan ook op veel plaatsen in dit jaarplan terug te vinden.

Een fusieproces vraagt altijd veel tijd en energie. Het is ook een proces dat voor veel medewerkers onzekerheden met zich mee kan brengen en emotioneel belastend kan zijn.

Transparante procedures en open en tijdige communicatie zijn belangrijke voorwaarden voor het slagen van het fusieproces.

De medewerkers hebben recht op goede informatie en duidelijkheid; anderzijds mag van hen worden verwacht dat zij zich vanuit hun positie en naar hun vermogen inzetten voor de realisatie van de nieuwe Raad.

Belangrijke leidraad hierbij is dat tijdens de verbouwing de verkoop doorgaat. Met andere woorden onze klanten moeten geen negatieve gevolgen ervaren van dit fusieproces en de energie die dit kost. Dit geldt als een belangrijke succesbepalende factor.

Gelijktijdig met het project bestuurlijke centralisatie loopt het project Ingr@s. Ook een belangrijk project dat tot doel heeft de centrale bedrijfsapplicatie ingrijpend te vernieuwen door het realiseren van nieuwe digitale mogelijkheden.

Evenals de bestuurlijke centralisatie vraagt dit project veel tijd en inzet van de medewerkers. Dit project moet overigens ook een aantal voordelen die door de fusie zijn te behalen meehelpen realiseren. De reorganisatie van de interne bedrijfsprocessen door het project Ingr@s is noodzakelijk om de externe dienstverlening van de Raad belangrijk te verbeteren. De concretisering treft u verderop in dit plan aan.

De resultaten van deze operatie zullen voor het merendeel na 2008 worden gerealiseerd.

Als derde belangrijk punt van aandacht in 2008 moeten worden genoemd alle activiteiten die er op zijn gericht de toegang tot het recht en een goede rechtsbescherming te bevorderen. Denk aan het functioneren van het Juridisch loket, het bevorderen van mediation, asiel en milieu, en Rechtwijzer.

Waar fusie en automatiseringsvernieuwing in eerste instantie intern gericht zijn, richt de aandacht van de raden zich daarnaast op zaken waarin de Raden hun rol en verantwoordelijkheid voor de toegang tot en de kwaliteit van de rechtsbijstand expliciet waarmaken.

Vanuit deze optiek maken de Raden zich dan ook grote zorgen over de beoogde bezuinigingen op de gesubsidieerde rechtsbijstand. Ook hiervan getuigt dit jaarplan.

Uiteraard omvat dit jaarplan nog tal van andere activiteiten naast de genoemde hoofdvelden. Maar in dit voorwoord zijn zo de rode draden van dit jaarplan benoemd.

I. Bestuurlijke Centralisatie

Het project Bestuurlijke Centralisatie is, zoals bekend, gericht op de fusie van de vijf Raden voor Rechtsbijstand met behoud van de vijf bestaande uitvoeringskantoren. Dit project is ingezet in 2006 en moet volgens planning eindigen in 2008.

Volgens het tijdsschema van het project moet de nieuwe Raad feitelijk per september 2008 functioneren.

In het kader van het project zijn en worden verschillende deelprojecten opgestart. Een belangrijke vraag hierbij is steeds weer : wat moet centraal en wat moet decentraal plaatsvinden?

Voor een overzicht van de deelprojecten en de daarbij behorende planning wordt verwezen naar de desbetreffende projectdocumenten.

Van belang is wel hier te vermelden dat een belangrijke beslissing in het kader van de fusie is genomen; de vestigingsplaats voor het hoofdkantoor wordt Utrecht.

Eind 2007 moet het project leiden tot een ondernemingsplan voor de nieuwe Raad.

Voor de Raden is dit project niet alleen een organisatorische operatie. In de nota "Een Raad die staat" hebben de Raden vastgelegd welke ambities gelden voor de nieuw te vormen Raad.

Deze ambities zijn:

1. Toegang en toegeleiding.

De raad is wegwijzer in en naar recht voor alle burgers.

2. Toezicht houden op de kwaliteit van de geleverde rechtsbijstand.

De Raad bewaakt dat de burger kan vertrouwen op rechtsbijstand van een basiskwaliteitsniveau. De Raad stimuleert verleners van rechtsbijstand om hier bovenop extra in hun kwaliteit te investeren.

3. Onderzoek en public affairs.

De Raad ontwikkelt zich tot een kenniscentrum op het terrein van de toegang tot het recht.

4. Uitvoering subsidieregeling.

De uitvoeringskantoren zullen op basis van meetbare prestatie indicatoren een kwalitatief goede performance hebben en zullen zich hierbij vergelijken met andere met de overheid gelieerde uitvoeringsorganisaties.

De Raad wil als nieuwe krachtige organisatie door de realisatie van deze ambities, die nevensgeschikt zijn, in de komende jaren vanaf 2008 zich profileren als een landelijk speler.

Voor een deel wordt in het project bestuurlijke centralisatie reeds invulling gegeven aan deze ambities.

Aangezien de beoogde bezuinigingen op de gesubsidieerde rechtsbijstand nog geen invulling hebben gekregen en nog geen politiek draagvlak hebben verworven, is in afwachting hiervan de volledige concretisering van de ambities stopgezet.

Zodra het de politieke besluitvorming over de voorgestelde bezuinigingen is afgerond, zullen de Raden in overleg treden met het ministerie van Justitie over de verdere aanpak van de ambities.

De uit het coalitieakkoord voortvloeiende bezuinigingen, zie hoofdstuk II, betreffen ook een taakstellende efficiencykorting op de apparaatskosten van de Raden, c.q. de nieuwe Raad. Voor 2008 is dat 1,25 % oplopend in 2009 naar 2,5 %, in 2010 naar 5 % tot 10 % vanaf 2011. In de kaderbrief 2008 wordt deze efficiencytaakstelling gekoppeld aan de bestuurlijke centralisatie.

Voor de Raden is deze korting niet uitsluitend te realiseren via het fusietraject. Ook andere projecten als het project Ingr@s en schaalvoordelen als gevolg van de fusie bij contracten met externe leveranciers moeten bijdragen aan het invullen van de korting.

De Raden hebben hiervoor een werkgroep efficiencykorting ingesteld.

Vooralsnog worden de kosten van het project bestuurlijke centralisatie begroot op hetzelfde bedrag als in 2007, namelijk € 324.000. Dit betreft niet de kosten van de fusie zelf. Daarvoor wordt separaat een begroting ingediend als onderdeel van het in december vast te stellen ondernemingsplan.

Tot slot moet niet onvermeld blijven dat de Raden er van uitgaan dat het wetwijzigingstraject, dat nodig is om de fusie een wettelijke basis te geven, tijdig zal worden afgerond.

II. Bezuinigingen: effecten op het stelsel

In het coalitieakkoord van het huidige kabinet staat ondermeer opgenomen dat er in 2008 een bedrag van € 25 miljoen moet worden bezuinigd op het budget voor de gesubsidieerde rechtsbijstand. In de daarop volgende jaren moet de bezuiniging jaarlijks € 50 miljoen opleveren.

De Raden maken zich ernstige zorgen over de negatieve effecten die een dergelijke bezuiniging te weeg zal brengen. De toegang tot het recht zal als gevolg hiervan onder behoorlijke druk komen te staan.

Het huidig stelsel is naar de mening van betrokkenen en belanghebbenden na een lange periode van discussie en aangebrachte veranderingen evenwichtig van opbouw. De toegang tot het recht is thans op een verantwoorde wijze geregeld. Deze grote verontrusting hebben de Raden in een brief aan de staatssecretaris van Justitie kenbaar gemaakt.

Hierin verklaren zij dat het binnen het huidige stelsel van de gesubsidieerde rechtsbijstand niet mogelijk is om zonder grote schade aan het stelsel bezuinigingen tot een bedrag van € 25 miljoen in 2008 te realiseren.

Ondanks deze bezwaren zijn de Raden wel bereid om mee te denken in 2008 een deel van de bezuinigingen te realiseren. De Raden menen dat een bedrag van € 10 miljoen aan bezuinigingen in 2008 kan worden gerealiseerd. Het is mogelijk door bepaalde maatregelen dit bedrag te vinden zonder de toegang tot het recht te beperken. Voor een deel betreft het "achterstallig onderhoud" binnen het stelsel. Voor een deel zal ook aanpassing van regelgeving nodig zijn.

Een hoger bedrag dan € 10 miljoen aan bezuinigen zien de Raden niet als mogelijk zonder schade aan het stelsel en de toegang tot het recht.

Indien wordt vastgehouden aan het voornemen vanaf 2009 structureel € 50 miljoen te bezuinigen, dat is meer dan 10 % van het totale budget aan gesubsidieerde rechtsbijstand, dan moet het stelsel naar de mening van de Raden "op de schop". De Raden zijn bereid als uitvoerders van het stelsel om, indien die keuze wordt gemaakt, daarin mee te denken. Maar dan moet die keuze eerst en expliciet worden gemaakt.

Als het gaat om andere manieren om de kwaliteit tot de toegang van het recht en rechtsbescherming te realiseren zien de Raden wel mogelijkheden.

Zo krijgt het instrument van de mediation steeds meer verspreiding. De Raden en het Juridisch Loket dragen hier hun steentje aan bij.

Maar er kan gezocht worden naar meer alternatieven voor het oplossen van geschillen buiten het rechterlijk systeem om. Het project Rechtwijzer, zie ook elders in dit jaarplan, is hier een goed voorbeeld van.

In meer algemene zin gaat het er hierbij om dat meer wordt aangesloten bij actieve burgers, die worden geholpen en gestimuleerd hun juridische problemen op een andere wijze op te lossen dan via de gang naar de rechter. Het betreft andere vormen van dienstverlening dan de traditionele rechtsbijstand. De Raden willen een actieve rol spelen bij het ontwikkelen van vormen van alternatieve geschillenbeslechting.

Op langere termijn kunnen ontwikkelingen in deze richting leiden tot ingrijpende veranderingen in het huidig stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand zonder de mogelijkheden van rechtsbescherming voor de individuele burger aan te tasten.

III. Toegang tot het recht

Inleiding

Na jarenlange investeringen en aanpassingen in de gesubsidieerde rechtsbijstand is een situatie bereikt waarvan door nagenoeg alle betrokkenen nu gezegd wordt dat er sprake is van een evenwichtig stelsel met voldoende mogelijkheden en differentiatie om over rechtsbijstand te kunnen beschikken. Een stelsel met goede en adequate prikkels waarin voldoende en gevarieerd aanbod beschikbaar is om diensten te verlenen. Een stelsel ook dat om die reden internationaal respect afdwingt vanwege zijn evenwichtigheid en kostenbeheersing, maar ook een dat nu garant staat voor een goede toegang tot het recht. De inspanning van velen heeft bijgedragen aan dit resultaat.

De Raden koesteren de vruchten van deze inspanningen en zullen zich blijven inspannen om - waar mogelijk - het stelsel verder te verbeteren, zonder afbreuk te doen aan de thans bereikte situatie.

De verbeteringen die de Raden op het terrein van de toegang voor ogen staan betreffen de verdere optimalisering van het Juridisch Loket, de uitbouw van mediation, het gebruik en verdere ontwikkeling van de Rechtwijzer, de inzet bij bewerkelijke zaken, en de veranderingen bij milieurechtsbijstand.

Ook de herinrichting van de organisatie van de asielrechtsbijstand en de inspanningen op het terrein van de kwaliteitsborging en – bevordering dragen bij aan de versterking van de toegang.

1. Het Juridisch Loket

Na een succesvolle afronding van de opstartfase van het Juridisch Loket medio 2006, is het Juridisch Loket inmiddels ruim een jaar volledig operationeel. In de fase die in het verschiep ligt, is de focus van het Loket als organisatie in opbouw logischerwijze gericht op het verbeteren van de dienstverlening en de uniformiteit van die dienstverlening. De Raden ondersteunen die focus van harte en zullen, binnen de gegeven mogelijkheden, het Loket ondersteuning bieden bij het realiseren van die doelstellingen.

Uit thans beschikbare, nog voorlopige gegevens van de in 2008 te verschijnen Monitor Rechtsbijstand blijkt dat beeld van de dienstverlening van het Juridisch Loket nog steeds positief is. Een verdiepte registratie en een enquête onder 700 loketgebruikers in het voorjaar van 2007 laat zien dat de klanttevredenheid hoog is. Zo valt uit het onderzoek af te leiden dat de rechtzoekende er in hoge mate voor kiest om bij een nieuw probleem het Loket opnieuw te bezoeken. Daarnaast waarderen de geënquêteerden de bereikbaarheid als goed. Althans de afstand wordt niet als een obstakel gezien en ook worden er nauwelijks (zeer) lange wachttijden ondervonden. Verder komt naar voren dat er praktisch geen verschillen worden ervaren tussen de loketten (groot of klein, oost of west).

Cliënten vinden hun weg naar het Loket ('wat doet het loket en hoe kom ik daar') vooral via hun eigen sociale netwerk. Ook internet wordt gebruikt als belangrijke bron voor informatie.

De telefoon zal in te toekomst, zoals te verwachten, het vaakst worden benut om bij het Loket advies in te winnen.

Wijziging van het stelsel

Inmiddels is de wijziging van de Wet op de rechtsbijstand door de Tweede Kamer goedgekeurd. Daarmee heeft het Juridisch Loket een vaste en wettelijke grondslag gekregen. Dat geldt eveneens voor de Lichte Advies Toevoeging (LAT) en Mediation.

Verwijzingen

Eerder is met het Loket afgesproken dat verwijzingen vanuit de loketten uitsluitend geschieden aan rechtsbijstandverleners in het bezit van een auditverklaring en mediators van wie het Loket de gegevens van de Raden heeft ontvangen. Teneinde deze uitwisseling van gegevens te vergemakkelijken, zal voor dit doel binnen afzienbare termijn een automatische koppeling tussen Raden en Loket worden gerealiseerd. In het verlengde daarvan zal worden bezien hoe het verwijsarrangement in al zijn facetten nog verder kan worden verbeterd. Als onderdelen van dit proces tot verbetering zijn onlangs de uitgangspunten van de verwijzingen opnieuw vastgesteld en wordt de koppeling tussen webtop van het Loket en het Gras-systeem van de Raden waarschijnlijk nog dit jaar gerealiseerd.

Europees Consumentencentrum (ECC)

In de loop van 2006 zijn volgens afspraak medewerkers van het ECC bij het Juridisch Loket in dienst getreden. De integratie van de activiteiten van ECC binnen het Juridisch Loket is thans nog volop gaande. Desalniettemin vormt het Jaarplan 2008 wel een goede gelegenheid om vooruit te kijken. De Raden hebben het Juridisch Loket gevraagd hen te informeren over de toekomstvisie op de taken van het ECC en de wisselwerking tussen het ECC en het Juridisch Loket. Daarbij worden ook de andere taken in het kader van de ECC betrokken.

Buitenspreekuur

De uitkomsten van de evaluatie van het buitenspreekuur in Terneuzen zijn inmiddels beschikbaar. Op basis hiervan en in overleg met het Loket zal worden bezien of het spreekuur een permanent karakter dient te krijgen.

Galleria

De start van het experiment van de geschillenmarkt Galleria in Rotterdam laat wat langer op zich wachten, dan gepland. Er bestaat overeenstemming over de prijs en de prestaties die in dit experiment worden gehanteerd. Nu koersen de betrokken partijen, waarvan het Juridisch Loket er één is, op het operationeel zijn van deze voorziening begin 2008.

Veiligheidsbeleid

Het Loket heeft onlangs een opzet 'actieplan veiligheid en agressie bij het Juridisch Loket' voor aan de Raden voorgelegd. Aanleiding voor het plan vormt een duidelijke toename van agressie van klanten tegen medewerkers. Het voorliggende actieplan sluit grotendeels aan bij de rijksbrede aanpak van geweld tegen publieke dienstverleners. Indien de voorgestelde aanpassingen van de Raden naar tevredenheid worden verwerkt, zullen de Raden het plan goedkeuren en ten behoeve van de realisatie financiën verstrekken. Conform de doelstelling in het veiligheidsplan, zullen de Raden erop toezien dat het veiligheidsbeleid binnen het Loket een permanente plaats zal krijgen.

Wijziging avondopenstelling

Enige tijd terug hebben de Raden het verzoek tot wijziging van het 'reglement openingstijden' gehonoreerd. Kern van de wijziging is dat het inloopspreekuur in de avonden (was in tenminste één Loket per regio van 17.00 tot 20.00 uur) komt te

vervallen. Niettemin blijft de bereikbaarheid via de telefoon en de website ongewijzigd. De Raden zullen de effecten van deze wijziging en daarmee ook de vraag of de beoogde doelen worden gerealiseerd, zorgvuldig monitoren.

Voorgenomen wijziging regio's

Het Loket heeft aangekondigd dat het streeft naar reductie van het aantal regio's van vijf naar drie. Als voordeel van deze aanpassing is o.a. genoemd dat hiermee formatie vrijkomt die voor verbetering van het primair proces en de informatievoorziening naar de Raden kan worden aangewend. Momenteel doet Rijnconsult onderzoek naar de voor- en nadelen van de reductie van regio's. Zoals afgesproken met het Loket, dient voorafgaand aan de definitieve besluitvorming, afstemming te worden gezocht met de Raden.

Signaleringen

Één van de afgeleide taken van het Loket is de signaleringsfunctie voor veel voorkomende onvolkomenheden in wet- en regelgeving, het functioneren van uitvoeringsorganisaties, en andere terugkerende problematiek. In samenwerking met het ministerie van Justitie en hebben het Loket en de Raden een pilot opgezet om ervaring op doen met de afhandeling van dergelijke signalen. De werkwijze die hiervoor wordt ontwikkeld, dient al in 2008 een eenvoudige uitwisseling van signalen tussen de betrokken organisaties mogelijk te maken.

Bekostiging

Bij de oprichting van het Juridisch Loket is de bekostiging van het Juridisch Loket uitgewerkt in het raamwerk. In dit jaarplan gaan de Raden er vooralsnog vanuit dat deze bekostiging ook in 2008 als uitgangspunt blijft gelden.

Ingevolge de afspraak die de Raden daarover vorig jaar met het Loket hebben gemaakt, zal in 2007 nog wel onderzoek worden gedaan naar de invoering van een vorm van outputfinanciering. Vanuit die invalshoek zal een werkgroep een aantal opties voor de bekostigingssystematiek van het Juridisch Loket uitwerken. De werkgroep zal bestaan uit medewerkers van het Loket, de Raden en het ministerie van Justitie.

Mogelijk leidt deze nieuwe systematiek nog tot aanpassing van het financiële kader dat aan het Loket in 2008 beschikbaar wordt gesteld.

Informatievoorziening

In goed overleg met het Loket is eerder bepaald dat de informatievoorziening aan de Raden aanpassing behoeft. Nog dit jaar zal in dat kader overleg plaatsvinden tussen vertegenwoordigers van de Raden en het Juridisch Loket. Met ingang van 1 januari 2008 zal de informatievoorziening volgens een vernieuwd model plaatsvinden.

Mediation

Mediation als alternatief middel voor geschillenbeslechting staat enerzijds nog in de kinderschoenen, maar valt anderzijds niet meer weg te denken uit ons rechtsbestel en daarmee ook het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand/mediation.

De verschillende toegangen naar een mediator (via het Juridisch Loket, de gerechten of de markt) hebben ieder hun eigen dynamiek en daarmee ook eigen aandachtspunten.

Het onderstaande overzicht geeft inzicht in het aandeel in het stelsel en de verwachte groei in 2008 per toegang.

Overzicht aantal zaken en mediatie toevoegingen bij de Raden voor Rechtsbijstand

	2006	2007	2008	2006	2007	2008
	<i>aantal zaken</i>	<i>aantal zaken prognose</i>	<i>aantal zaken raming</i>	<i>aantal toevoegingen</i>	<i>aantal toevoegingen prognose</i>	<i>aantal toevoegingen raming</i>
hJL	537	810	900	900	900	1000
Gerechten	649	1250	1400	1245	1750	2000
Markt/ (onbekend)	445	675	750	763	980	1100

Tabel 1

Het Juridisch Loket

Overzicht aantal verwijzingen naar een mediator geregistreerd bij de Raad voor Rechtsbijstand (door partijen 'aanvaard voorstel' voor mediation)

jaar 2006	jaar 2007	jaar 2008
realisatie	prognose	raming
1.217	1.870	2.400

Tabel 2

Het verschil tussen het aantal zaken dat door het Loket verwezen wordt naar een mediator (tabel 2) en dat bij de Raden voor Rechtsbijstand bekend is (tabel 1), is opvallend. Meer dan 50% van de zgn. succesvolle verwijzingen door het Loket zijn bij de Raden niet te traceren.

Voor een beperkt gedeelte - met name in 2006 - kan de oorzaak nog gelegen zijn in de registratie van mediationzaken bij de Raden (het geautomatiseerde systeem is nog niet volledig op de registratie van mediation aangepast). In 2007 is de registratie nog nauwgezet uitgevoerd.

Mogelijk wordt het ruime verschil veroorzaakt door een groot aantal verwijzingen naar betalende partijen. Partijen kunnen ook zelf alsnog tot een oplossing zijn gekomen alvorens naar een mediator te gaan. Het kan echter ook zijn dat er uiteindelijk niet gekozen wordt voor mediation. In dat laatste geval is er in feite geen sprake van een door partijen 'aanvaard voorstel'. Voor de voorziening is het vooral van belang te weten waarom partijen uiteindelijk afhaken.

De Raden zullen dan ook nader onderzoek doen naar deze 'ontbrekende' zaken.

Het aandeel van het aantal cliënten dat zich tot het Loket wendt en vervolgens niet instemt met het voorstel van mediation blijft daarnaast relatief hoog. Eind 2007 zullen de effecten bezien worden van de pilot met de extra vergoeding voor juridisch advies. Helpt het bieden van deze extra faciliteit bij het kiezen voor mediation? De evaluatie zal het moeten uitwijzen. Aan de hand daarvan zal - in overleg met het Ministerie - het structurele beleid dienaangaande nader worden bezien. De evaluatie van de pilot zal apart in het najaar worden aangeboden.

Op basis van de eerste bevindingen worden de kosten voor de pilot zeer laag ingeschat en zijn dan ook vooralsnog niet begroot voor 2008.

In 2008 wordt ten behoeve van de doorverwijzingsvoorziening mediation nog aanvullende formatie aan het Juridisch Loket toegekend (18 fte's, gemiddeld 0,6 fte per loket).

Vanaf 2010 dient de doorverwijzingsfunctie integraal te zijn ingebed in de reguliere taken van het Juridisch Loket.

Vanaf 2008 is geen separaat bedrag meer opgenomen voor scholingsactiviteiten ten behoeve van mediation. Het adequaat kunnen verwijzen naar een mediator dient integraal onderdeel uit te maken van de reguliere opleiding van een nieuwe medewerker.

In 2007 zijn aan het Loket middelen toegekend voor de public relation rond mediation (vooralsnog rond conflicten op het terrein van arbeid). Na evaluatie daarvan zal eventueel voorzien worden in de verdere pr-activiteiten.

Gerechten

De doorverwijzingsvoorziening bij de gerechten manifesteert zich op twee wijzen bij de Raden. Enerzijds middels de aanvraag van een toevoeging (voor minder draagkrachtige partijen) en anderzijds middels de aanvraag voor de stimuleringsbijdrage (voor 'betalende' partijen).

In 2006 zijn er op doorverwijzing door de gerechten in 1943 zaken mediations gestart. In 2006 hebben de Raden in 649 zaken een toevoeging verstrekt en in 900 zaken een stimuleringsbijdrage (vanwege het feit dat de stimuleringsbijdrage eerst bij afwikkeling van de zaak betaald wordt is er nog een naijleffect in 2007).

Daarmee is het aantal zaken op verwijzing door de gerechten beter te traceren dan bij het Juridisch Loket.

Vooralsnog is de mogelijkheid van het aanvragen van de stimuleringsbijdrage tot 1 april 2008 verlengd.

Prognose aantallen stimuleringsbijdragen en bedragen

	jaar 2006	jaar 2007	jaar 2008
	realisatie	prognose	tot 1 april 2008
aantal mediations	1132	2400	700
bedragen in € (incl. BTW)	207.030	370.000	100.000

De 'markt'

Buiten de twee doorverwijzingsvoorzieningen (het Juridisch Loket en de gerechten) kan de mediator rechtstreeks bij de Raden om gesubsidieerde rechtsbijstand verzoeken ten behoeve van minderdraagkrachtige partijen.

Mediation als wijze van geschiloplossing begint, zoals blijkt uit de cijfers (zie ook het overzicht aantal zaken en mediationtoevoegingen), bij burgers verdere bekendheid te krijgen. De verwachting is dat in 2008 dit verder zal oplopen en de 'markt' in verhouding met de doorverwijzingsvoorzieningen een steeds belangrijkere aandeel neemt in het totaal van de mediationtoevoegingen.

PR- campagnes van het Juridisch Loket, maar vooral ook rond 'Rechtwijzer' zullen maken dat de bekendheid van mediation groter zal worden, waardoor het rechtstreeks benaderen van een mediator - zonder tussenkomst van de doorverwijzingsvoorziening - in de toekomst naar verwachting verder zal toenemen.

Aanbod mediators/inschrijvingsvoorwaarden

Voor het aanvragen van een mediationtoevoeging of stimuleringsbijdrage dient de mediator te zijn ingeschreven bij de Raad voor Rechtsbijstand.

Inschrijving geschiedt van gecertificeerde NMI- mediators, die daarnaast aan extra kwaliteitseisen voldoen.

Het aanbod van mediators blijft inmiddels vrij constant met landelijk ruim 500 mediators. De meeste inschrijvingen hebben zich in het begin van het traject voorgedaan. Nieuwe verzoeken om inschrijvingen dienen zich met beperkte regelmaat aan.

De mediators zijn over het land niet gelijk verspreid. In bepaalde regio's is het aanbod beperkt en dat geldt ook voor de spreiding van affiniteiten.

Vfas-mediators worden volgens afspraak voorlopig ingeschreven. De definitieve aansluiting van Vfas is voorzien in 2007 en kan mogelijk nog het aanbod en de spreiding van mediators wat vergroten.

Indien de doorverwijzingsvoorziening een aanbodprobleem heeft dient dit te worden gemeld bij de Raad, zodat er in een incidenteel geval reiskosten toegekend kan worden aan een mediator uit een andere regio. Tot op heden heeft zich dit niet of nauwelijks voorgedaan.

Art.1 van de inschrijvingsvoorwaarden mediation bepaalt dat de mediator deelneemt aan een jaarlijks evaluatiegesprek over de resultaten van de mediations uit het afgelopen jaar, onder meer blijkend uit de monitorformulieren.

In een breed samengestelde Commissie (met participanten uit de Rechterlijke Macht, het Landelijk Bureau Mediation, het Juridisch Loket, Ministerie van Justitie en mediators) wordt invulling gegeven aan de evaluatiecriteria en de wijze waarop daaraan invulling dient te worden gegeven.

Een niet eenvoudige materie, die objectiviteit en transparantie verlangt, maar er ook de doorverwijzingsvoorzieningen met name de gerechten vertrouwen in de kwaliteit van mediators moet geven, waardoor er geen aparte lijsten gehanteerd gaan worden.

Dit maakt dat de doorverwijzingsvoorziening een taak toebedeeld moet krijgen in het evalueren van de mediator, maar dat - bij advies van een vergaande maatregel zoals het uitschrijven van een mediator - de Raad geadviseerd wordt door een commissie, ter motivering van het besluit.

De uitwerking van de wijze van evaluatie en de criteria zal in het najaar 2007 in een aparte notitie belegd, zodat hiermee worden in 2008 van start gegaan kan worden.

Monitor/onderzoek

De Raden zullen zich blijven inspannen voor het aanleveren van gegevens ten behoeve van de monitor. De gegevens zullen voor een belangrijk deel handmatig verzameld moeten worden. Gelet op bewerkelijkheid blijft de acceptatie daarvan binnen de organisatie van de Raden continue aandacht vragen.

Op verwijzing door de rechter zal mediation in ieder geval aanvullend zijn op een reguliere toevoeging. Indien conflicten nog niet bij de rechter voorliggen kan mediation verdere escalatie voorkomen, zodat de voorziening van gesubsidieerde rechtsbijstand minder belast kan worden. In hoeverre mediation dit effect biedt, doch in ieder geval budgettair neutraal is ten opzichte van de gang naar een advocaat, zal onderzoek moeten uitwijzen.

Pilot(s)

Mediation als voorportaal verdient uitwerking in een pilot. Het geen gebruik maken van mediation in bepaalde zaken of daar waar dat opportuun is, zou dan bepaalde consequenties moeten hebben. Indien mediation als voorliggende voorziening bijvoorbeeld niet benut wordt, wordt er geen toevoeging voor een advocaat meer verstrekt, of wordt de eigen bijdrage (fors) verhoogd. De rechterlijke macht zou een dergelijke pilot in ieder geval moeten ondersteunen door het, al dan niet benutten van mediation, mee te laten wegen in de uitspraak.

Een dergelijke op te zetten pilot vergt dan ook een breed draagvlak. De discussie is in gang gezet. Justitie heeft aangegeven deze te willen voeren.

De Raden zijn in ieder geval bereid om aan een dergelijke pilot uitwerking te geven.

Het aanpakken van huiselijk geweld is één van de speerpunten van dit kabinet. Naar verwachting treedt in het eerste kwartaal het wetsvoorstel huisverbod in werking. De Raden dienen zorg te dragen voor voldoende aanbod van piketadvocaten die uithuisgeplaatsten bijstaan. Ook mediation wordt hierbij vaak genoemd. Mediation kan bij geweld niet in de plaats komen van een strafrechtelijke procedure. Toch zou bezien kunnen worden of mediation aanvullend soelaas biedt, met name ter voorkoming van recidive. Dit vergt echter bijzondere vaardigheden van de mediator, die moet waken dat hij niet zijn neutraliteit verliest. De (dreiging van) geweld kan daarnaast de mogelijkheid bij een partij wegnemen om in vrijheid te beslissen. Kortom, mediation en huiselijk geweld ligt niet zondermeer in elkaars verlengde, maar de mogelijkheden zullen nader worden onderzocht. Een pilot kan dan behoren tot de mogelijkheden.

Rechtwijzer

Rechtwijzer - inmiddels vanaf het voorjaar 2007 via de site van de Raden operationeel - is op 14 september 2007 door de Staatssecretaris van Justitie, Nebahat Albayrak, als onderdeel van de Nationale Bijlegdag, gelanceerd.

De applicatie is niet af. Aanvullingen, ontwikkelingen en aanpassingen zullen continue plaatsvinden. Vooral in 2008 zijn nog belangrijke inspanningen te leveren.

Rechtwijzer in het stelsel en het verdere veld van ketenpartners

In de applicatie van Rechtwijzer zijn twee sporen te onderscheiden. Enerzijds de zelftest en anderzijds de juiste hulp bij het probleem of het conflict.

De zelftest beoogt dat de bezoeker zich inleeft in het probleem van de ander, waardoor communicatie losgetrokken kan worden. Partijen kunnen zo mogelijk weer zelf gaan praten, zonder hulp van een derde onder het motto "ruzies lossen we voortaan zelf wel op". Dit ontlast het stelsel.

Indien hulp toch noodzakelijk is voorziet het andere spoor van Rechtwijzer in de juiste toegeleiding van cliënten naar de juiste (hulp)aanbieder. Zonder omwegen en virtueel, waarbij een direct contact met een verwijsinstantie of hulpverlener niet (meer) nodig is.

Beide trajecten van Rechtwijzer behoren tot de taak van de raden (art. 7 Wrb), waaronder de organisatie van rechtsbijstand en de doelmatige besteding van middelen.

De Raden zijn dan ook verantwoordelijk voor de match tussen vraag en aanbieder.

Het Juridisch Loket is daarbij een belangrijke aanbieder in het stelsel. Rechtwijzer kan voor informatie naar het Loket verwijzen.

Bij een elektronische verwijzing dient het Loket zich in te spannen om met name ook virtueel de vraag te beantwoorden. Hoewel op onderdelen hier reeds uitwerking door het Loket aan is gegeven, vergt dit nog de nodige inspanningen van het Loket.

Rechtwijzer zorgt er ook voor dat zaken, die niet door het Loket afgehandeld kunnen worden, onnodig naar het Loket verwezen worden. Het voorkomt niet alleen extra omzwervingen van de burger, maar het voorkomt hierdoor ook extra kosten.

Rechtwijzer voorziet in een juiste toegeleiding van cliënten en zal in toenemende mate via vele (publieke) sites rechtstreeks toegankelijk worden (www.rechtwijzer.nl). Afhankelijk van de verwijzing kan de bezoeker vervolgens doorgaan met de gekoppelde site waar de informatie te vinden is. Op de site van de Raden betreft dit o.a. informatie over (gesubsidieerde) rechtsbijstand/mediation en een lijst van in het rechtsbestel opererende mediators.

In de koppeling met de site van de Raden naar het Juridisch Loket is voorzien. Voor het Juridisch Loket geldt Rechtwijzer in feite als een voorsortering (is de bezoeker aan het goede adres?), alvorens te komen tot beantwoording van vragen. Rechtwijzer wordt dan ook als ingang op de homepage van het Juridisch Loket opgenomen. Het Loket dient hieraan vóór 1 januari 2008 invulling te geven.

Ontwikkelingen

De ontwikkeling van Rechtwijzer is in volle gang. De voor de eerste release niet volledig benodigde middelen, zijn door Senter Novem beschikbaar gesteld voor de verdere uitwerking. Hierdoor kan er een belangrijke kwaliteitslag gemaakt worden.

In hoofdlijnen betekent dit:

- De verdere verdieping van de 'Rechtwijzer' op de terreinen die er zijn. Eén van de eerste speerpunten daarbij is de uitwerking van 'Consumentenzaken'. Dit geschiedt in een nauw samenwerkingsverband met de Geschillencommissie. De keuze is voorsnog gevallen op 5 commissies, die groot zijn in omvang, verschillend werken (al dan niet met mediation) en waarbij een digitale intake verder uitgewerkt is. Daar waar een bezoeker anderzijds via de site van de geschillencommissie binnenkomt en blijkt dat hij niet aan de voorwaarden voldoet, zal er zorggedragen worden voor toegeleiding naar Rechtwijzer.
- De vragen die thans in de applicatie gesteld worden verdienen, afhankelijk van het onderwerp, meer maatwerk. Er zal namelijk een verdere verdieping en aangepaste formulering gerealiseerd worden. Als eerste wordt dit opgepakt op het terrein van 'consumentenzaken'.
- De uitbreiding van de rechtsterreinen in de 'Rechtwijzer'
- Het realiseren van een zogenaamde 'portals' voor de advocatuur en mediators en mogelijk voor de bezoeker zelf. Hierdoor kunnen er meer op maat gesneden functionaliteiten geboden worden. Denkbaar is dat de burger in de toekomst zelf zijn aanvraag voor subsidie voor rechtsbijstand of mediation doet. Of dat het advies- en intake (uiteraard met zijn toestemming) rechtstreeks doorgaat naar een advocaat of mediator naar zijn keuze.
- Het register van mediators door uitbreiding van registers van juridische beroepsgroepen, zoals advocatuur, notarissen, gerechtsdeurwaarders.
- Verbetering van de applicatie 'Rechtwijzer' en de site aan de hand van de bevindingen van de focusgroepen.
- Verbetering van de applicatie en de site aan de hand van de permanente monitoring

De realisatie van de belangrijkste vernieuwingen is in het voorjaar 2008 voorzien.

Aansluitend op de zelftest is een denkbare volgende stap het daadwerkelijk met elkaar kunnen praten. Het online communiceren kan n.l. toegankelijker zijn dan het praten met elkaar in een fysieke ruimte.

De ontwikkeling van deze functionaliteit bevindt nog in een zeer pril stadium.

Beheer

Omdat Rechtwijzer in 2008 nog belangrijke ontwikkelingen zal doormaken, zal beheer en ontwikkeling in elkaars verlengde liggen. De kosten zullen in totaliteit voornamelijk ten laste van het ontwikkelbudget komen. De vaste kosten voor de applicatie van Rechtwijzer en met name de monitor zijn separaat begroot.

Communicatie

Rechtwijzer is op 14 september 2007 tijdens een symposium, op de Nationale Bijlegdag, gelanceerd.

Voor de uitvoering van de permanente PR-activiteiten wordt verwezen naar het reeds separaat bij het Ministerie ingediende communicatieplan.

Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat de uitgaven voor deze 'vaste' activiteiten (w.o. adverteren via GoogleAdWords, kaarten, cd-roms als achtergrondinformatie voor verwijzers) ook in 2008 nodig zullen zijn. Bijstelling zal plaatsvinden aan de hand van monitorgegevens (bezoekersaantallen e.d.).

Evaluatie

Omdat de Rechtwijzerapplicatie steeds aan verandering onderhevig is, ligt een vast evaluatiemoment (op korte termijn) minder voor de hand. Naast de ontwikkeling van de applicatie met behulp van focusgroepen zal de applicatie dan ook continue gemonitord worden. Dit betreft niet alleen bezoekersaantallen, maar ook het 'gedrag' van de bezoeker. De applicatie zal op basis van deze gegevens verder verbeterd worden. Ook zal daarbij bezien moeten worden in hoeverre de rechtzoekende bekend is met de applicatie (pr) of in hoeverre de toegeleiding verbeterd kan worden.

2. Milieurechtsbijstand

Met ingang van 1 januari 2008 zal de rechtsbijstand op het terrein van milieu op een andere wijze als voorheen worden georganiseerd. Hiermee wordt in feite het laatste onderdeel van de stelselherziening ten uitvoer gebracht.

De Raden beogen op het terrein van milieurechtsbijstand de binding met het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand te continueren middels rechtsbijstandverleners die aan bepaalde kwaliteitstandaards voldoen en die bereid zijn voor een belangrijk deel van de kantoorpraktijk te participeren in de toevoegpraktijk.

De Raden beogen tevens met dit arrangement, dat zijn grondslag vindt in artikel 39 van het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 (Bvr), ervaringen op te doen voor rechtsbijstandverlening op het terrein van milieu met daartoe gespecialiseerde rechtsbijstandverleners. Inzet van de Raden is daarbij de ontwikkeling van een netwerk van rechtsbijstandverleners dat de werkzaamheden overneemt die voorheen door de milieusecties van de voormalige Bureaus Rechtshulp werden verricht.

Het arrangement biedt de gelegenheid om nieuwe producten zoals de milieutoevoeging met zijn bijzondere positie van een adequaat punten aantal te voorzien. Vanaf 1 januari 2008 zal de vergoeding voor de milieurechtsbijstand als volgt afzonderlijk worden geregeld voor die rechtsbijstandverleners die met de Raden een arrangement hebben afgesloten:

Lichte advies toevoeging (LAT) kleiner of gelijk aan 3 uur	2 punten
Adviestoevoeging kleiner dan 6 uur	4 punten
Adviestoevoeging groter of gelijk aan 6 uur	8 punten
Bewerkelijke adviestoevoeging boven 24 uur	1 punt per uur
Proceduretoevoeging	11 punten
Bewerkelijke proceduretoevoeging boven 33 uur	1 punt per uur

Bij de invoering van de omgevingsvergunning zal opnieuw de hoogte van de procedurevergoeding worden vastgesteld.

IV. Monitoring en onderzoek

In opdracht van het Ministerie van Justitie brengen de Raden jaarlijks de Monitor uit. Daarin worden de trendmatige ontwikkelingen op het terrein de van gesubsidieerde rechtsbijstand in kaart gebracht.

Hiernaast verzamelen de Raden gegevens betreffende mediation t.b.v. de Mediationmonitor, die wordt uitgevoerd door het WODC.

Tot slot wordt op specifieke onderdelen bijzonder onderzoek gedaan en wordt op verzoek van anderen aan onderzoeksprojecten medewerking verleend.

De Monitor Gesubsidieerde Rechtsbijstand

In 2007 is een Monitor opgeleverd (MGR2006) die voorziet in een combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve data. In 2008 zullen de verzamelde gegevens uit 2007 verwerkt worden in de Monitor 2007; deze zal in het tweede kwartaal van 2008 verschijnen.

De Monitor van 2007 zal kwantitatieve gegevens bevatten over (lichte advies)toevoegingen voor reguliere en mediationzaken, de dienstverlening door het Juridisch Loket (hJL) en het aanbod van rechtsbijstandverleners in 2007. Ook bevat deze monitor de resultaten van onderstaande onderzoeken.

- Onderzoek naar de klanttevredenheid van loketgebruikers
- Onderzoek naar toevoegingen in milieuzaken
- Onderzoek naar het gebruik van de voorziening deskundigenbericht
- Onderzoek naar (het aanbod van) rechtsbijstandverzekeringen

De opzet van de monitor voorziet erin om in het ene jaar extra aandacht te besteden aan rechtzoekenden en het andere jaar aan rechtsbijstandverleners. Op basis van dit stramien wordt in de tweede helft van 2008 weer een enquête gehouden onder rechtsbijstandverleners. De resultaten daarvan zullen worden gepubliceerd in de Monitor 2008, die in het voorjaar van 2009 verschijnt.

Overig onderzoek

Mediation Monitor

Het Ministerie van Justitie heeft het WODC opdracht gegeven om te monitoren hoe het gaat met mediation. Ten behoeve van deze monitor leveren de Raden het benodigde cijfermateriaal.

V. Kwaliteitsborging advocatuur

Inzet Raden voor Rechtsbijstand

De aandacht voor kwaliteit is gewenst vanuit de rol van de Raden als belangenbehartiger van de particuliere rechtzoekende. Voor een burger met een juridische vraag of een probleem dient transparant te zijn wat deze van een advocaat kan verwachten. Daarnaast is een goede kwaliteitsborging binnen het door de overheid gesubsidieerde stelsel noodzakelijk ter verantwoording van de door de Raden bestede middelen.

Voor het realiseren van de doelstellingen op het gebied van kwaliteit zijn de Raden mede afhankelijk van de inzet van de advocatuur. De positie van Orde en Raden, in wat bij voorkeur als een samenwerkingsrelatie valt te karakteriseren, is als volgt te omschrijven.

Kwaliteitszorg is primair de verantwoordelijkheid van de individuele advocaat, onder het toezicht van de Orde als publiekrechtelijk orgaan met verordenende bevoegdheid en het tuchtrecht. De Raden hebben, gelet op hun wettelijke taak, een toezichtende en stimulerende functie. Zij toetsen of het systeem van kwaliteitsborging dat de beroepsgroep hanteert een bepaald niveau heeft en in de praktijk goed uitwerkt. Over de uitkomsten van die toets voeren de Raden overleg met de Orde in de verwachting dat de bevindingen zullen leiden tot verbeteringen. De Raden vullen hun stimulerende rol in door de ontwikkeling van kwaliteitsinstrumenten te faciliteren, in enigerlei vorm extra kwaliteitsinspanningen te belonen en door monitoring & onderzoek te verzorgen.

De Raden beschikken over een eigen instrument, de inschrijvingsvoorwaarden, met behulp waarvan zij kwaliteitseisen kunnen verankeren. Bewaakt moet worden dat kwaliteitsmaatregelen als een zinvolle belasting kunnen worden beschouwd en dat de lasten in balans zijn met de opbrengsten.

De Raden hebben een aantal jaren geleden een traject ingezet om met de advocatuur afspraken te maken over de borging van de kwaliteit van de rechtshulp en de stimulering van verdere verbetering. Dit heeft geresulteerd in een kwaliteitsstelsel met een basiskwaliteitsniveau, met name gericht op de kantoororganisatie. Hierin is ook aandacht voor de communicatie met de cliënt, meting van cliënttevredenheid en kennismaking met intervisie. De Orde faciliteert binnen het kwaliteitsstelsel de toetsing door advocaat-auditors.

De Raden hebben in 2005 een nieuw instrument, Best Practices Guides, geïntroduceerd om de juridisch inhoudelijke kwaliteit te bevorderen. De eerste, de Leidraad Asiel, wensen de Raden door leidraden op meerdere rechtsgebieden te laten volgen.

In oktober 2006 is de eerste rapportage van de commissie Metatoets verschenen, die een onafhankelijke beoordeling van de werking van het kwaliteitsstelsel heeft gegeven. Uit dit rapport kan worden geconcludeerd dat met het opzetten van het kwaliteitsstelsel een goede weg is ingeslagen. De commissie heeft gesteld dat een baliebrede, geïntegreerde aanpak van kwaliteitsborging, gebaseerd op het huidige kwaliteitsstelsel de voorkeur verdient. De commissie heeft daarnaast voorstellen gedaan voor verbetering en verdere professionalisering van het kwaliteitsstelsel. De belangrijkste hebben betrekking op het opstellen van een groeipad voor de inhoudelijke toetsing van kwaliteit, de professionalisering van de auditors en het auditbureau, het gebruik maken van meer open normen en het betrekken van

meerdere partijen bij de totstandkoming van de standaard. De Raden hebben deze aanbevelingen onderschreven.

Naar een baliebrede verordening op kwaliteit

In het jaarplan 2007 hadden de Raden zich nog ten doel gesteld om tot een vervolgconvenant te komen, gebaseerd op de aanbevelingen van de commissie Metatoets. Eind 2006 werd echter al duidelijk dat het afsluiten van een convenant niet noodzakelijk zou zijn om verdere inspanningen op het gebied van kwaliteit te bevorderen. Het rapport van de Commissie Van Wijmen en de kabinetsreactie hierop, stelden namelijk al dat de Orde een verordening op zou moeten stellen voor een baliebreed kwaliteitssysteem. Dit systeem zou moeten voldoen aan de volgende eisen:

- het waarborgt een basisniveau van adequate rechtshulpverlening;
- kwaliteit, capaciteit en competentie worden inzichtelijk gemaakt;
- voorkeursgebieden en specialisaties worden gespecificeerd;
- intercollegiale en vakinhoudelijke toetsing met dossieronderzoek vindt toepassing;
- de tevredenheid van cliënten wordt gemeten;
- de resultaten van alle kwaliteitsmetingen zijn inzichtelijk en vergelijkbaar.

De eerste helft van 2007 stond voor de Orde in het teken van herbezinning. Het Bureau van de Orde onderging een reorganisatie en de wijze van portefeuillevverdeling binnen de Algemene Raad (AR) werd aangepast. Daarnaast besteedde de AR aandacht aan het invullen van de hoofdlijnen van een 'Verordening op de vakbekwaamheid'. Hiermee wenst de Orde tegemoet te komen aan de wens van het kabinet om tot een verordening op de kwaliteit te komen. Het is de bedoeling om hierbij het huidige bouwwerk van kwaliteitsinstrumenten in zijn totaliteit en onderlinge samenhang te beschouwen. Door te kijken waar instrumenten in elkaar grijpen kan de effectiviteit vergroot worden en de belasting voor de deelnemers tot het noodzakelijke minimum beperkt worden. In de verordening kunnen onderwerpen als intervisie, peer review, audits en permanente opleiding een plaats krijgen.

Vooralsnog heeft de bezinning op de verordening op de vakbekwaamheid binnen de Orde alleen geresulteerd in het bepalen van hoofdlijnen. De verordening heeft nog geen concrete uitwerking gekregen. De Raden kunnen, gezien hun rol en verantwoordelijkheid, vooralsnog niets anders doen dan afwachten.

Om toch een impuls te geven aan de verdere ontwikkeling van het kwaliteitsstelsel hebben de Raden begin 2007 een vervolgopdracht verstrekt aan de commissie Metatoets. De commissie heeft zich op verzoek van de Raden over de volgende vragen gebogen:

1. Wat kan het kwaliteitsstelsel in de gesubsidieerde rechtsbijstand leren van ervaringen met andere kwaliteitsstelsels?
2. Hoe kan het instrument peer review een plaats krijgen binnen het kwaliteitsstelsel in de gesubsidieerde rechtsbijstand?
3. Hoe kom je er achter dat de rechtzoekende beter wordt van het in de gesubsidieerde rechtsbijstand ingevoerde kwaliteitsstelsel?

Naar verwachting presenteert de commissie begin 2008 de uitkomsten van het vervolgonderzoek.

De raden zullen ook in 2008 reflecteren op de uitwerking van de kwaliteitsplannen van de Orde. Ze blijven betrokken bij de invulling van de verordening op de vakbekwaamheid en de verdere uitbouw van de kwaliteitsstandaard.

De activiteiten van de commissie Metatoets in het kader van de vervolgoopdracht zullen naar verwachting doorlopen tot in 2008. Waarschijnlijk start de commissie eind 2008 met een zelfde soort onderzoek als de Quick Scan 2006. Dan kan de commissie de voortgang ten aanzien van de in 2006 door haar gegeven aanbevelingen en de ervaringen met de kwaliteitsstandaard 2007 beoordelen.

In dit verband te begroten in 2008: € 25.000.

Tot slot zullen de Raden aanbevelingen formuleren ten aanzien van het binnen de gesubsidieerde rechtsbijstand toepassen van Peer Review. Het advies van de commissie Metatoets en de ervaringen met de dossiertoets Asiel zullen hiervoor als basis dienen.

Professionalisering audits en auditbureau

Door de hierboven omschreven omstandigheden hebben de overige kwaliteitsprojecten met een bijdrage van de Orde de nodige vertraging opgelopen. Dit betreft onder meer het opstellen van een integraal plan voor verdere professionalisering van de audits en het auditbureau. De Orde heeft hierin wel stappen gezet, bijvoorbeeld door een transparant aanname- en ontslagbeleid voor auditors vast te stellen. Een integraal plan dat aanhaakt bij de aanbevelingen van de commissie Metatoets ontbreekt vooralsnog.

De raden zullen bij de Orde een vinger aan de pols houden inzake de planvorming en voortgang wat betreft de professionalisering van de audits.

Opstellen Best Practice Guides

Het opstellen van Best Practice Guides (leidraden) heeft in 2007 de nodige vertraging opgelopen. De Raden waren voornemens in 2007 op een drietal rechtsgebieden Best Practice Guides uit te laten werken, één en ander conform de opzet van de Leidraad Asiel. Voor het opzetten van leidraden is een globaal plan van aanpak opgesteld. Er is vanuit de portefeuille Asiel een start gemaakt met het schrijven van de Leidraad Vreemdelingenbewaring. Ook zijn de overige als eerste uit te werken rechtsgebieden gekozen. Voor deze rechtsgebieden zou de Orde geschikte auteurs voordragen. De Raden zijn nog in afwachting van de opgave van de Orde.

Op de lange termijn dienen op alle rechtsterreinen van belang voor de particuliere rechtzoekende Best Practice Guides ontwikkeld te worden. In 2008 zal de afronding van leidraden op het gebied van vreemdelingenbewaring, psychiatrisch patiëntenrecht, arbeidsrecht en personen- en familierecht plaatsvinden. In dit verband te begroten in 2008: € 200.000.

Specialisatieregister

De Orde heeft het thema specialisatieregister (of rechtsgebiedenregister) in 2007 verder uitgewerkt. De AR had oorspronkelijk het plan om aan registratie in dit register vereisten te koppelen op het gebied van opleiding, praktijkuren en deelname aan vormen van gestructureerd overleg. Dit is na raadpleging van de achterban uiteindelijk losgelaten en de Orde is nu voornemens om registratie van rechtsgebieden op te zetten volgens een groeimodel. Bij de start is het register alleen gericht op informatievoorziening aan de particuliere rechtzoekende en het MKB. Aan de registratie worden vooralsnog (tot 2010) geen kwaliteitseisen verbonden.

De Raden betreuren het afzwakken van de oorspronkelijke plannen. Door het ontbreken van (getoetste) kwaliteitseisen, zijn de Raden van mening dat het vrijblijvende register te weinig waarborgen biedt voor de rechtzoekende. De Raden achten het dan ook niet wenselijk om in de inschrijvingsvoorwaarden aan te sluiten bij het register. Dit was oorspronkelijk wel de intentie.

Nu de Orde inzet op vrijblijvende registratie zonder toets op kwaliteitseisen, zullen de raden serieus overwegen om zelf een register met specialisaties op te zetten, gekoppeld aan de inschrijvingsvoorwaarden. Als de raden hiermee aan de gang gaan, zullen zij met de Orde overleggen over de opzet hiervan. Het specialistenregister zal eenvoudig voor rechtzoekenden toegankelijk moeten zijn en worden verbonden met de 'Rechtwijzer' die de rechtzoekende helpt zijn weg te vinden bij het oplossen van een geschil.
In dit verband te begroten in 2008: PM

Signalering wanpresteerders

De commissie Metatoets heeft terecht opgemerkt dat het kwaliteitsstelsel niet de garantie kan bieden dat individuele disfunctionerende advocaten effectief worden herkend en voorkomen. De beroepsgroep en de ketenpartners dienen hiervoor andere maatregelen te nemen. De Raden hebben zich dan ook voorgenomen in overleg met de Orde en bij voorkeur ook de rechtelijke macht een signaleringssysteem uit te werken dat wanpresteerders opspoorst zodat er vroegtijdig gewaarschuwd kan worden en/of adequate sancties kunnen worden getroffen. In dit kader heeft in het voorjaar van 2007 een expertmeeting plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van Het Juridisch Loket, de Rechterlijke Macht, de NOvA, dekens en de Raden. Afgesproken is om het gebruik van de bestaande mogelijkheden te intensiveren. De dekens zijn hierover enthousiast.

In 2008 wensen de Raden gezamenlijk met de ketenpartners verdere stappen te zetten op dit gebied, in vervolg op de expertmeeting gehouden in 2007.

Viadicte

In het ressort Den Bosch is de Stichting Viadicte actief met het ontwikkelen van kwaliteitsinstrumenten voor advocatenkantoren door advocatenkantoren. Viadicte heeft een eigen keurmerk Advocatenkantoor "Met Recht Tevreden" opgezet, dat ook als kwaliteitsstandaard wordt erkend.

Het initiatief blijft een voorbeeld voor advocatenkantoren, waar de deelnemers niet alleen zelf het belang zien van kwaliteit, maar daarin ook voorop willen lopen. In 2007 is gewerkt aan een pilot peer review. De Raad 's-Hertogenbosch heeft het initiatief in het bijzonder onder de aandacht gebracht door op 23 maart 2007 in samenwerking met Viadicte een symposium over dit onderwerp te organiseren.

De Raad voor Rechtsbijstand 's-Hertogenbosch zal in overleg met Viadicte het instrument van Peer Review verder ontwikkelen en als gelijkwaardig aan de audit voor erkenning in aanmerking laten komen.

Kwaliteitsimpuls Asiel en Vreemdelingenbewaring

Vanuit de portefeuille Asiel en Vreemdelingenbewaring zijn in 2007 vorderingen gemaakt met het gebruik van de inhoudelijke dossiertoets op basis van de Leidraad Asiel. Ook is het gebruik van intercollegiale toetsing binnen de aanmeldcentra verder geprofessionaliseerd.

Op het terrein van het asiel- en vreemdelingenrecht zijn een aantal specifieke maatregelen ter bevordering van kwaliteit opgezet.

Versterken positie particuliere afnemer rechtsbijstand

Op de website van de Raden is voor een rechtzoekende helder gemaakt wat deze van een advocaat of mediator mag verwachten en hoe gehandeld kan worden als die verwachtingen niet worden waargemaakt.

In aanvulling hierop overweegt de Orde een informatiepunt voor particuliere rechtzoekenden op te zetten. Dit informatiepunt kan naar een geschikte advocaat verwijzen en ook verwijzen naar de meest passende instantie in geval van een klacht over een advocaat.

Preferred suppliers

De Raden wensen na te gaan of kwaliteitsbevordering door middel van het introduceren van zogenaamd preferred suppliership een extra impuls kan krijgen. Hiermee krijgen rechtsbijstandverleners die aan bepaalde extra kwaliteitscriteria voldoen, voorrang bij de toewijzing van zaken. In het ressort Den Bosch zou in 2007 een pilot starten. De pilot richt zich op BOPZ-zaken, maar de daadwerkelijke uitwerking en uitvoering daarvan is uitgesteld tot 2008.

VI. Versterken aanwas rechtsbijstandverleners

Er is momenteel geen knelpunt wat betreft het aanbod van rechtsbijstand. Blijvende aandacht voor de aansluiting van vraag en aanbod is echter wel noodzakelijk. Om ook op de lange termijn een voldoende aanbod te waarborgen wensen de Raden het imago van de gesubsidieerde rechtshulp te verbeteren cq. te versterken én de aanwas van nieuwe rechtsbijstandverleners te bevorderen.

Één van de genomen maatregelen is het instellen van de leerstoel Sociale Rechtshulp aan de Universiteit van Amsterdam. Naar verwachting zal er voor eind 2007 een bijzonder hoogleraar zijn aangesteld. In 2008 kan deze aan de slag en zal er ook een AIO worden aangesteld om onderzoek te verrichten in lijn met het onderzoeksprogramma van de Raden. De hoogleraar zal plaatsnemen in de begeleidingscommissie van de Monitor Gesubsidieerde Rechtsbijstand.

In de voorgaande jaren hebben de Raden Den Haag en Amsterdam hun voorschotregeling aangepast voor starters en een subsidieregeling voor kantoren gehanteerd die voorziet in het opvangen van de eerste aanloopkosten voor beginnende advocaten die zich op het "doen van toevoegingen" toelagen. Met het oog op de aangekondigde bezuinigingen en het feit dat het aanbod zich het afgelopen jaar positief heeft ontwikkeld, valt te verwachten dat de Raden in 2008 met deze subsidieregelingen zullen stoppen.

De Raden en de Orde hebben met enige regelmaat overleg over het onderwerp aanwasbevordering. In 2006 heeft de werkgroep onder advocatenkantoren onderzoek laten uitvoeren naar de overwegingen die spelen bij de keuze rond het aanbieden van stageplaatsen en andere voor aanwas relevante onderwerpen. Dit was een vervolg op het in 2005 uitgevoerde onderzoek onder rechtenstudenten en pas gestarte advocaten. Met de uitkomsten van beide onderzoeken is een compleet beeld verkregen van zowel de beelden, wensen en ervaringen van (rechten)studenten en pas gestarte advocaten, als de voorkeuren en overwegingen van de potentiële werkgevers. Hiermee zijn er voldoende aangrijpingspunten voor PR activiteiten beschikbaar. Belangrijk is het om beter zichtbaar te maken dat het als advocaat werken voor particulieren (veelal bij de kleinere kantoren) een goede loopbaankeus kan zijn. Kenmerkend zijn de grote eigen verantwoordelijkheid, de persoonlijke omgang met cliënten en het vaker zelf in de rechtbank kunnen pleiten. In de werkgroep is afgesproken dat de Orde in 2007 een aanpak bekend maakt. De verwachting is dat de Orde inzet op een kleinschalige campagne, primair gericht op de rechtenstudent. De Raden zullen hieraan een financiële bijdrage leveren. Hiervoor begroot in 2008: € 50.000.

In 2007 hebben de Raden opnieuw met een stand deelgenomen aan het Nationaal Juristen Congres, een grote banenbeurs. Doel was het bevorderen van de bekendheid van het stelsel voor gesubsidieerde rechtsbijstand en promotie van het imago van advocaten die particulieren bijstaan. Dit jaar konden advocatenkantoren die bij de Raden staan ingeschreven ook hun vacatures kenbaar maken op de stand en de website van de Raden. Het ligt in het voornemen om daar een vervolg aan te geven.

VII. Rechtsbijstand en regelgeving

Naast het beslag dat de bestuurlijke centralisatie vergt, zijn er ook op het vlak van wet- en regelgeving vernieuwingen die aandacht vragen en energie van de uitvoeringspraktijk.

Het toevoegbeleid van de Raden is in 2007 geüniformeerd in het nieuwe Handboek Toevoegen. Nu rest alleen nog de uniformering van de werkwijze rond de bewerkelijke zaken. Het beleid rond deze zaken is neergelegd in het Handboek Vaststellen. De Raden hebben evenwel geconstateerd dat de behandeling van deze zaken landelijk nogal uiteen loopt, waardoor ook aanzienlijke verschillen optreden in de toekenning van extra uren in zaken die naar het zich laat aanzien niet zo verschillend lijken in moeilijkheidsgraad en bewerkelijkheid. De Raden vinden dergelijke verschillen ongewenst vanuit de gedachte van een zorgvuldig beheer en ook vanuit de gedachte van de rechtsgelijkheid. Er ligt hier een relatie met de taakstellende bezuinigingsoperatie van het Ministerie.

De commissie die zich onder leiding van mr A.G. Bosch met dit onderwerp heeft beziggehouden heeft een rapport geschreven waarin mogelijkheden worden geschetst voor een landelijk uniforme werkwijze. Dit rapport is door de Raden overgenomen en aan het Ministerie voorgelegd. Van die zijde is met instemming op het rapport en de daarin voorgestelde aanpak gereageerd. Onder de auspiciën van de commissie wordt nu een handleiding geschreven waarmee de medewerkers van de verschillende Raden te werk kunnen gaan. Langs die weg zullen de Raden hun beleid, dat is neergelegd in het Handboek, uniform in praktijk brengen.

De Wrb wordt gewijzigd waartoe inmiddels door de Tweede Kamer een wetsontwerp is behandeld. Door de invoering en voorlopige regeling van het Juridisch Loket, de mediation en de lichte adviestoevoeging in 2006 is al vooruitgelopen op deze wetswijziging. Deze regelingen voldoen aan de daarin gestelde verwachting. Voor de implementatie van de voorgestelde wijzigingen en de ex-ante toets zullen dan ook geen grootschalige inspanningen of aanpassingen nodig zijn.

In 2008 zal een aantal nieuwe ontwikkelingen vorm krijgen, zoals de invoering van de beschikking in strafzaken, het beleid inzake de rechtsbijstand in gevallen waarin een huisverbod is opgelegd aan geweldplegers en een tweetal pilots inzake de aanwezigheid van de advocaat bij het politieverhoor in zaken waarin sprake is van een voltooid levensdelict.

De Raden participeren in de voorbereiding van deze projecten en in de vormgeving van de daarin te verlenen rechtsbijstand.

De invoering van de strafbeschikking kan leiden tot een aanzienlijke stijging van het beroep op de gesubsidieerde rechtsbijstand wanneer zaken onder het toevoegeregime worden gebracht die daarvan tot nog toe zijn uitgesloten. Dit geldt met name wanneer met betrekking tot overtredingen door de Officier van Justitie maatregelen worden overwogen waarbij de verdachte in de gelegenheid moet worden gesteld om gehoord te worden.

Met betrekking tot de rechtsbijstand in de zaken van huiselijk geweld onderzoeken de Raden in hoeverre het mogelijk is om reeds in de fase van de vroeghulp mediators in de schakelen om verdere escalatie van het conflict in een zo vroeg mogelijke fase te voorkomen.

De door het departement geplande bezuinigingen, van op termijn € 50 miljoen kunnen in de loop van 2008 tot aanpassing van wet- en regelgeving leiden. De Raden hebben aangegeven dat naar hun oordeel door verschillende maatregelen een bezuiniging tot maximaal € 10 miljoen mogelijk is zonder het stelsel fundamenteel aan te tasten. De Raden zullen, indien nodig, de voorgenomen wijzigingen in een ex-ante toets beoordelen voor de implementatie.

In 2008 moet invulling worden gegeven aan het vervolg op de invoering van VIValt in 2006 waarmee de draagkracht van de rechtzoekende bepaald wordt aan de hand van zijn/haar belastbaar inkomen en niet meer op basis van het netto-inkomen. In het toevoegsysteem en in de uitvoeringspraktijk moet de (her)controle op het inkomen en de daaraan gerelateerde eigen bijdrage, alsmede de controle na de toegestane peiljaarverleggingen, de intrekking van de toevoeging waar dat nodig is en de invordering en verrekening van de eigen bijdrage bij de rechtzoekende geïmplementeerd worden. Dit vereist een aanzienlijke inspanning om de benodigde automatisering te realiseren maar het legt ook een extra beslag op de uitvoeringsorganisatie.

Wanneer de Raden kunnen aanhaken bij de authentieke registratie zoals voorgesteld in de Wet Basisregistratie Inkomen, kan een aanzienlijke efficiencywinst worden behaald.

In het kader van de bestuurlijke centralisatie zullen de Inschrijvingsvoorwaarden van de Raden geharmoniseerd worden. Met name ten aanzien van de kwaliteitseisen zal uniformiteit moeten gelden. In verband met beschikbaarheid van voldoende advocaten op bepaalde rechtsgebieden, het op peil houden van deskundigheid of de inzet van preferred suppliers, kunnen regionale verschillen in inroostering of ervaringseisen wenselijk zijn.

Inzake rechtsbijstand in milieuzaken zijn afspraken gemaakt met de milieukantoren en met name met de voormalige Bureaus voor Rechtshulp, welke afspraken zijn neergelegd in een arrangement dat tussen de Raden en de betreffende kantoren wordt afgesloten. In 2008 zullen deze arrangementen geëvalueerd worden. Daarbij wordt de hoogte van de toegekende vergoeding en de toekomstige vormgeving van toevoegingen die betrekking hebben op de nog in te voeren omgevingsvergunning betrokken.

In 2008 zal ook het toevoegbeleid inzake mediation geëvalueerd worden. Daarbij wordt tevens het effect onderzocht van de relatie tussen mediation, rechtspraak en rechtsbijstand.

Tevens wordt een vervolgonderzoek ingesteld naar de mogelijkheden van vereenvoudiging van het vergoedingstelsel.

VIII. Asiel en vreemdelingenbewaring

In 2007 zijn belangrijke stappen gezet op de rechtsterreinen asiel en vreemdelingenbewaring, die pas in 2008 een afronding, implementatie of verdere uitwerking zullen krijgen. Derhalve gaat het jaarplan 2008 vooral verder op de grote ankers waarop het jaarplan 2007 dreef, namelijk de evaluatienota 'herinrichting rechtsbijstand asiel na 2006' (hierna: evaluatienota) en het 'actieprogramma vreemdelingenbewaring' (hierna: actieprogramma). De eerste nota ziet op de borging van continuïteit en kwaliteit, na de voorafgaande opheffing van de Stichting Rechtsbijstand Asiel Nederland (SRAN). Het actieprogramma heeft alles te maken met het verbeteren van de kwaliteit in de rechtsbijstand van vreemdelingen in bewaring.

Organisatie van de rechtsbijstand na 2006

De SRAN beëindigt per 1 juni 2008 definitief zijn activiteiten. Eén en ander vloeit direct voort uit de beslissing van de Raden, zoals neergelegd in de evaluatienota. Vooruitlopend op de definitieve beëindiging worden de private activiteiten van de SRAN (m.n. het behandelen van toevoegingen) per 1 januari a.s. al feitelijk overgelaten aan de advocatuur. Het resterende half jaar tot de definitieve beëindiging zal door de medewerkers van de SRAN worden benut voor de afbouw van de overige activiteiten alsmede voor de invulling van de individuele mobiliteitstrajecten.

Een deel van de juristen van de SRAN zal de overstap maken naar de advocatuur. Al met al geldt dat van het totale medewerkersbestand van de SRAN naar verwachting slechts een beperkt deel een beroep zal hoeven te doen op de geldende wachtgeldregeling. Om deze wachtgeldregeling in goede banen te leiden, zullen de Raden een aparte stichting oprichten. Hierin zullen bij voorkeur ook ex-medewerkers van aanverwante organisaties worden ondergebracht, zoals van de voormalige bureaus rechtshulp.

De geplande overgang van de publieke activiteiten van de SRAN ('de logistieke organisatie van de rechtsbijstand') naar de Raden zal op 1 januari a.s. z'n beslag krijgen. Deze afdeling die vooral werkzaamheden verricht in de Aanmeldcentra (Ac), zal functioneel worden ondergebracht bij de Raad Arnhem als portefeuillehouder asiel. De huidige activiteiten van deze afdeling worden ongewijzigd overgedragen; dienovereenkomstig zal de afdeling worden geleid door de huidige manager logistiek van de SRAN.

Onder deze publieke afdeling en derhalve ook onder de manager logistiek van de Raad Arnhem ressorteert ook de Juridisch Coördinator. Om zijn in de kern onafhankelijke, ondersteunende rol voor advocaten in de kwaliteit van de rechtsbijstand in het Ac goed uit de verf te laten komen, worden waarborgen ingebouwd. Zo wordt geborgd dat de inrichting van zijn werk niet alleen wordt beoordeeld door de manager logistiek als direct leidinggevende, maar ook door een (per Ac in te stellen) onafhankelijke commissie. Deze commissie zal bestaan uit een vertegenwoordiger van de Landelijke Adviescommissie Rechtsbijstand Asiel van de Raden, de Orde, VluchtelingenWerk en de Raden zelf. De vertegenwoordiger van de Raden zal optreden als secretaris van de commissies.

Een dergelijk commissie dient te borgen dat de kwaliteit van de rechtsbijstand niet ondergeschikt wordt gemaakt aan overwegingen van logistieke aard. Indien een onafhankelijke rol volgens de commissie in het gedrang dreigt te komen, wordt dat gesignaleerd bij de portefeuillehouder asiel van de Raden. Na een zorgvuldige

uitwisseling en weging van argumenten, neemt de portefeuillehouder zonnig maatregelen om een onafhankelijke rol van de Juridisch Coördinator te borgen. Teneinde de kwaliteit van de rechtsbijstand in het Ac te verbeteren en in aanvulling op de Juridisch Coördinator, zal de Raad een documentatiefunctie in de Ac realiseren.

Kwaliteit en continuïteit van de rechtsbijstand.

De eind 2007 te houden systeemtoets leidraad asiel levert naar verwachting een goed beeld op van de kwaliteit van de rechtsbijstand aan asielzoekers. In een door (een tiental) asieladvocaten uit te voren toets, zal op een aantal nog nader te bepalen thema's uit de leidraad onderzoek worden gedaan. In geval van negatieve uitslagen zal dit leiden tot nadere initiatieven van de Raden. Als nevensdoel van deze toetsing geldt dat ervaring wordt opgedaan met peer review. De verwachting is dan ook dat deze systeemtoets de start zal vormen voor een vorm van peer review in de asielrechtsbijstand.

Net als voor de asielrechtsbijstand zal een vergelijkbare kwaliteitscyclus worden opgestart voor de rechtsbijstand in vreemdelingenbewaring. Eerst zal de leidraad vreemdelingenbewaring en de daarin geformuleerde minimumnormen, die eind 2007 is afgerond, een plek moet krijgen binnen de rechtsbijstand. Hiertoe zullen de Raden de leidraad actief neerzetten als het instrument ter bevordering van een zorgvuldige en doelmatige rechtsbijstandverlening van vreemdelingen in bewaring. Hierin past ook dat de Raden de leidraad niet alleen beschouwen als een handleiding voor de rechtsbijstandverleners zelf, maar tevens in 2008 zullen implementeren als toetsingskader in het kader van klachtbehandeling en ambtshalve onderzoek.

Het actieprogramma bevat het voornemen om vergelijkbaar met de geldende regeling voor asielrechtsbijstand, een klachtenregeling vreemdelingenbewaring vast te stellen. De raden achten het bij nader inzien wijs de klachtencommissies te integreren in de bestaande commissies rechtsbijstand asiel. Als streven geldt nog steeds dat de klachtencommissie nieuwe stijl uiterlijk begin 2008 functioneert.

Het experiment bij de Raad Arnhem naar de effectmeting van toevoegingen asiel en vreemdelingenbewaring wordt in 2008 voortgezet. In 2008 wordt gezien of deze vorm van toetsing ook bij de andere Raden kan worden geïmplementeerd.

De intercollegiale toetsing zoals die thans plaatsvindt in de Ac's Schiphol en Ter Apel, zal in 2008 worden gecontinueerd en door middel van een betere secretariële ondersteuning worden uitgebouwd. In het per 1 januari a.s. geopende Ac Zevenaar zal eveneens een commissie intercollegiale toetsing van start gaan. Afwijkend ten opzichte van andere jaren hebben de Raden de intentie met de commissies afspraken te maken over het aantal per jaar te beoordelen zaken.

Tot nu toe hebben de Raden geen mogelijkheid gezien het in het actieplan opgenomen spreekuur in de PI voor vreemdelingen in te stellen. Recent is een kritisch rapport van de Inspectie voor de Sanctietoepassing verschenen over het ontbreken van een eerstelijns voorziening rechtsbijstand in de PI Willem II te Tilburg. Naar de opvatting van de Raden is hiermee de noodzaak van zo'n spreekuur aangetoond. De Raden zullen daarom hun uiterste best doen om spoedig (opnieuw) een spreekuurvoorziening te realiseren in de PI Willem II. Eerder werd in het onderzoek 'De kwaliteit van de rechtsbijstand voor vreemdelingen in vreemdelingenbewaring in Nederland' (2006)' de wenselijkheid van zo'n voorziening in alle PI voor vreemdelingen bepleit. Hoewel naar verwachting pas

volgend jaar het spreekuur in alle gewenste locaties vorm zal krijgen, verwachten de Raden nog dit jaar een start te kunnen maken. Hieraan voorafgaat een uitwerking van zo'n spreekuur ('frequentie, duur en vorm'), in overleg met het ministerie van Justitie en het Juridisch Loket.

Waarschijnlijk nog dit jaar zal het kabinet een voorstel presenteren ter verbetering van de procedure toelating van de nieuwe Vreemdelingenwet. De evaluatie van de Vreemdelingenwet 2000 door de commissie Scheltema, maar ook het rapport van de ACVZ ('Secuur en Snel' Voorstel voor nieuwe asielprocedure) geven daartoe een belangrijke aanzet. In de gesprekken die in de komende tijd zullen plaatsvinden is de inzet van de Raden gericht op het wegnemen van de factoren die een zorgvuldige procedure in de weg staan. Hiertoe beogen de Raden allereerst de herkenbaarheid te vergroten van de rechtbijstand als onafhankelijke partij binnen de Ac -setting. Daarnaast dient de mogelijkheid van adequate rechtbijstand in de korte procedure te worden vergroot, terwijl de adequate rechtbijstandsmogelijkheden in de langere procedure dienen te worden geborgd. Ter verbetering van de rechtbijstand in de korte procedure zullen de Raden bijvoorbeeld de mogelijkheid bezien om de rechtbijstandverlening op een eerder moment te starten. Concreet zou hiervoor de periode kunnen worden benut die asielzoekers, voorafgaand aan de behandeling van hun asielverzoek, doorbrengen in een Tijdelijke Noodvoorziening. Tot slot willen de Raden bevorderen dat de overdrachten tussen rechtbijstandverleners in asielzaken worden beperkt.

Zoals uit het voorgaande blijkt zijn de Raden voor Rechtsbijstand in de verbetering van de kwaliteit mede afhankelijk van (in dit geval) de wijze waarop de procedure is ingericht. Deze ketenafhankelijkheid maakt het noodzakelijk de gevolgen van ketenbeslissingen zorgvuldig te monitoren. Een voorbeeld in dit verband is de gang van zaken dat in bewaring gestelde vreemdelingen veelvuldig worden verplaatst. Hierdoor wordt in de regel de afstand tot de rechtbijstandverlener vergroot en de kwaliteit van de rechtbijstand bemoeilijkt. In geval van concrete signalering van de zijde van de rechtbijstandverlener, zullen de Raden actief de betreffende ketenpartner benaderen en verzoeken om aanpassing. Initiatieven van het ministerie ter bevordering van de ketenregie, zullen door de Raden worden ondersteund.

Uit onderzoek van de Nederlandse Orde van advocaten blijkt dat ook bij een aanzienlijke stijging van de asielvraag geen tekort dreigt aan asieladvocaten. De kans dat de continuïteit van de voorziening in de toekomst gevaar loopt, lijkt daarmee gering. Nochtans zullen de Raden, mede in het licht van de nieuwe procedure die aanstaande is en de opening van het Ac Zevenaar, periodiek blijven analyseren of het aanbod volstaat.

In 2008 zal, zoals in 2007 ook al is gebeurd, opnieuw het effect van de ingezette beleidslijn vervolgaanvragen asiel worden geëvalueerd.

IX. Wsnp

Aanpassing Wsnp

De Raad treft vooruitlopend op de inwerkingtreding van de wetwijziging Wsnp diverse voorbereidingen:

- Met Recofa en de NVVK wordt geïnventariseerd welke gevolgen de wijzigingen hebben voor de wisselwerking tussen het minnelijk en het wettelijk traject. Hierbij valt te denken aan de inhoud van de verklaring ex art 285 Fw, maar vooral ook aan de verzoekschriften voor een dwangakkoord en de twee voorlopige voorzieningen die door de wetwijziging worden geïntroduceerd. Het overleg moet leiden tot uniforme procedures en standaarddocumenten en ondersteunende software die de Raad breed zal verspreiden.
- Daarnaast zal de Raad vooral in de voorlichtingssfeer ervoor zorgen dat de wijzigingen goed bekend zijn bij de meeste belanghebbenden. De bestaande publieksfolders worden aangepast, er wordt een speciale folder voorbereid over de wijzigingen, in de nieuwsbrief Update Wsnp, het Tijdschrift voor Schuldsanering en op de Wsnp-internetsite zal aandacht worden besteed aan de gevolgen. Waar zal de Raad nodig ondersteuning bieden aan scholingstrajecten voor bewindvoerders.
- Gezien de datum inwerkingtreding, zullen al deze maatregelen al in 2007 hun beslag krijgen.
- Na de inwerkingtreding zal de Raad in elk geval met behulp van rapportages uit de Centrale Database Schuldsanering de effecten in kaart brengen, vooral waar het de volumeontwikkeling betreft. Deze database wordt gevoed met de wettelijke publicaties van rechtbanken. Niet alle nieuwe instrumenten hebben echter een publicatie tot gevolg. De mate waarin dwangakkoorden en voorlopige voorzieningen worden aangevraagd en de beslissingen over deze verzoekschriften zullen in de eerstvolgende monitor Wsnp worden meegenomen.

Monitor

De inhoud van de monitor 2008 zal via de gebruikelijke procedures tot stand komen. Wel zal de Raad verder onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om het CBS bij het statistisch onderzoek te betrekken en de planning zodanig aan te passen dat de resultaten een hogere actualiteitswaarde hebben en dus nog beter geschikt zijn om beleidsontwikkeling te beïnvloeden. Uiteraard mag dit niet ten koste gaan van de kwaliteit en zal een en ander plaatsvinden in overleg met de begeleidingscommissie en het ministerie.

Kwaliteit bewindvoerders

Eind 2007 starten naar verwachting kwaliteitsaudits bij advocatenkantoren waar niet-advocaten als bewindvoerder actief zijn. Besluitvorming en communicatie hierover is in oktober 2007 afgerond. Implementatie start in maart 2008. Aangezien het om een beperkt aantal kantoren gaat, zal deze eerste auditronde rond de zomer van 2008 zijn afgerond.

Daarnaast zal de Raad met betrekking tot de periodieke kwaliteitsaudits blijven zoeken naar aanvullingen van het kwaliteitskader en vooral blijven bevorderen (en controleren) dat bewindvoerders zelf investeren in kwaliteit. Een onderzoek hiernaar moet in mei tot resultaat leiden. Na de zomer zullen immers de eerste organisaties aan de tweede periodieke audit worden onderworpen.

Bij deze vervolgaudits zullen ook tekortkomingen uit de eerste audit die geen aanleiding waren om tot een negatief oordeel te komen, moeten zijn opgeheven. De

Raad zal hierover tijdig communiceren. In 2007 heeft hij hierop al een voorschot genomen door de organisaties erop te wijzen dat zij jaarlijks een quickscan moeten uitvoeren (via de beschikbare software) om vast te stellen of zij nog aan de kwaliteitscriteria voldoen en aandacht hebben doen uitgaan naar de genoemde tekortkomingen.

Zelf investeren in kwaliteit is ook het uitgangspunt bij de inrichting van een systeem voor permanente educatie. Het moet voor bewindvoerders vanzelfsprekend en noodzakelijk zijn zich te blijven ontwikkelen. De systematiek van de Raad biedt daarbij ondersteuning en waar nodig ook prikkels. Het nieuwe beleid treedt op 1 november 2007 in werking en uitvoering zal in geheel 2008 aandacht vragen.

Ook de introductie en verspreiding na nieuwe standaarddocumenten met ondersteunende software kan de uniformiteit en daarmee de gemiddelde kwaliteit van de bewindvoerdersbranche helpen verbeteren. De Raad zal uniforme toepassing van deze documenten met Recofa, de klankbordgroep bewindvoerders en de BBW blijven bevorderen.

BBW

De Raad zal met de Branchevereniging voor Bewindvoerders Wsnp (BBW) van gedachten wisselen over de verdere ontwikkeling van de beroepspraktijk. Ook zal hij de BBW betrekken bij diverse onderwerpen waarover besluitvorming moet plaatsvinden en waar de inbreng van de bewindvoerdersbranche meerwaarde kan hebben. Desgevraagd zal de Raad een subsidieverzoek van de vereniging voor 2008 in overweging nemen.

Klachten

In de tweede helft van 2007 zijn Recofa en de Raad gestart met de voorbereidingen van een pilot rond uniforme klachtenafhandeling en -registratie. Daarnaast onderzoekt de Raad hoe om te gaan met klachten die hij ontvangt en die niet binnen de Recofa-systematiek worden afgewikkeld. In het voorjaar van 2008 zal hierover meer duidelijkheid ontstaan. De exacte planning is afhankelijk van de pilot bij Recofa.

Wisselwerking minnelijk-wettelijk

Met betrekking tot de verbetering van de communicatie tussen het minnelijk en wettelijk traject, verwacht de Raad eind 2007 met bevindingen van een eerste oriënterend onderzoek te komen. Afstemming met andere initiatieven zoals het Overleg Integrale Schuldhulpverlening hoort daar vanzelfsprekend bij. Voorzover dit proces leidt tot aanbevelingen of concrete plannen voor een structuur, zal de Raad die bijvoegen.

In elk geval ziet de Raad de inwerkingtreding van de wetswijziging Wsnp als belangrijke kapstok voor overleg tussen enerzijds gemeenten en schuldhulpverleners, wellicht woningcorporaties en nutsbedrijven en anderzijds rechtbanken en bewindvoerders. De wetswijziging brengt immers via verzoekschriften dwangakkoord en voorlopige voorzieningen deze twee trajecten dicht bij elkaar. Voor een efficiënte en effectieve uitwerking en uitvoering van deze nieuwe instrumenten zal het nodig zijn adequate afstemming te realiseren. Naar verwachting zullen de genoemde partijen ook zelf het belang van die afstemming inzien en bereidheid tonen om met elkaar te communiceren. Daarmee kan wellicht de basis worden gelegd voor een meer structurele overlegvorm. Dit vergt wellicht besluitvorming nog voor 1 januari 2008 omdat dat de datum inwerkingtreding van de wetswijziging is.

Vergoedingensystematiek

De invoering van een nieuwe vergoedingensystematiek zal de nodige voeten in aarde hebben. De Raad verwacht een investering te moeten doen in aanpassing van de betalingssoftware, maar ook in administratieve procedures en controles (rechtmatigheid). Naar het zich laat aanzien zal de uitvoering ook extra personele inzet bij Bureau Wsnp vergen. Implementatie zal hopelijk in de eerste helft van 2008 plaatsvinden, maar is afhankelijk van nieuwe regelgeving.

Beleidsplan

In de eerste helft 2008 wil de raad een nieuw beleidplan voor de periode 2009-2011 opstellen. De looptijd van het beleidsplan 2005-2008 is immers bijna verstreken.

Bedrijfsvoering

In 2007 is de afdeling Wsnp geherstructureerd. De belangrijke functies van applicatie- en systeembeheerder zijn nieuw ingevuld om beter recht te kunnen doen aan de belangrijke strategische positie van ICT-toepassingen in het werk van de Raad.

Op basis van de uitkomsten van het klanttevredenheidsonderzoek (2006) is de bezetting van de helpdesk/staf uitgebreid en zijn verbeteringen in de infrastructuur gerealiseerd. Het primaire proces is geoptimaliseerd, de afdeling heeft alle administratieve procedures geactualiseerd en ook beschrijvingen op- en vastgesteld voor secundaire processen.

De verdeling van taken over functies en medewerkers is herzien en het ontwikkelen van kennismanagement is ter hand genomen om optimaal gebruik te kunnen maken van de aanwezige en steeds toenemende kennis waarover de medewerkers beschikken.

Hiermee zijn de voorwaarden gerealiseerd om in 2008 het hoofd te kunnen bieden aan bekende uitdagingen als vernieuwing van de vergoedingenstructuur, inwerkingtreding van de wetwijziging Wsnp, maar ook in te spelen op onvoorziene ontwikkelingen.

Op het terrein van de vergoedingen zijn er enkele onzekerheden. Die hebben deels te maken met de ontwikkeling van het volume als gevolg van de wetwijziging, maar ook met de nieuwe vergoedingensystematiek. Hoewel aannemelijk is de totale subsidie die de Raad moet uitbetalen niet hoger zal zijn dan nu het geval is, bestaat daarover geen absolute zekerheid. Daarnaast wordt het moeilijker te begroten hoeveel subsidie nodig is in het kader van de uitvoering van de Wsnp.

X. Ktv/Wbtv

Inwerkingtreding Wbtv

In 2007 is de Raad al gestart met de voorbereidingen voor de inwerkingtreding van de Wbtv. Zo zijn de benodigde primaire processen (in- en uitschrijving, beheer registers, uitgifte legitimatiebewijzen) in kaart gebracht en beschreven, is het informatiesysteem van de Raad daarop aangepast en is de communicatie over de in- en uitvoering in voorbereiding genomen (communicatieplan, huisstijl, lay-out folders en nieuwsbrieven opzet internetsite). Ook is de organisatie zich gaan oriënteren op opleidingsmogelijkheden, de inrichting van een klachtenprotocol en eisen van een systeem voor permanente educatie.

Hij zal deze voorbereidingen zo planmatig mogelijk voortzetten in 2008, waarbij de voortgang uiteraard vooral ook zal worden bepaald door de besluitvorming in de Eerste Kamer en de datum inwerkingtreding van de wet.

Voor een aantal cruciale activiteiten zoals de beoordeling welke tolken en vertalers (buiten de overgangsregeling) al dan niet in het register of de uitwijklijst komen, en de inrichting van een klachtencommissie, is eerst duidelijkheid nodig in de vorm van Algemene Maatregelen van Bestuur. De Raad zal gevraagd en ongevraagd input leveren bij de totstandkoming van deze besluiten.

Voor de inhoudelijke beoordeling en de communicatie daarover met de betrokken beroepsbeoefenaren, zal bij een omvang van in totaal 2300 Ktv-dossiers een omvangrijke klus worden. Waar nodig zal de Raad extra personele capaciteit inzetten om dit sleuteltraject tijdig af te ronden. Uitgangspunt is dat op datum inwerkingtreding voor de meeste kandidaten (en dus ook voor de afnemers) duidelijk is of zij geregistreerd blijven en zo ja voor welke vaardigheden en talen.

Kwaliteitsinstituut

Tussen september 2007 en maart 2008 onderzoekt de Raad hoe de werkzaamheden van het Kwaliteitsinstituut vorm kunnen krijgen. Het eindresultaat van dit onderzoek kan helpen de beleidsagenda van het instituut te concretiseren.

Als beoogd uitvoerend orgaan/secretariaat van het Kwaliteitsinstituut zal de Raad actief meedenken en –werken aan de inrichting van de adviescommissie, het ontwikkelen van een netwerk en het voorbereiden van concrete activiteiten.

SIGV (Stichting Instituut van Gerechtstolken- en vertalers)

Met het Ministerie zal verder overleg plaatsvinden over de toekomstige financiering van het SIGV. Dit instituut kan een rol gaan spelen in het toekomstige aanbod van scholing van tolken en vertalers en als zodanig helpen de doelstellingen van het Kwaliteitsinstituut te realiseren.

Met Ministerie en Justitie zijn inmiddels oriënterende gesprekken gevoerd. Die zullen in 2008 worden voortgezet, evenals met andere opleidingsinstituten.

Naast de voorbereidingen voor de inwerkingtreding van de Wbtv en na de datum inwerkingtreding de uitvoering van deze wet, zal de Raad het huidige Ktv blijven beheren met alle bijbehorende taken op het gebied van communicatie, uitgifte van Ktv-pasjes, de toegang tot het beveiligde afnemerregister etc.

XI. Bedrijfsvoering

1 Inleiding

Met de herinrichting van de organisatie en bedrijfsprocessen in het project bestuurlijke centralisatie en met de vernieuwing van het informatiesysteem in het project Ingr@s zijn de hoofdactiviteiten in het kader de bedrijfsvoering wel gegeven. Het spreekt bijna voor zich dat de overige onderdelen van bedrijfsvoering daar wat schrill bij afsteken. Niettemin ook de andere onderdelen zoals de herijking van de bekostigingssystematiek, de benchmark en de ontwikkeling van de GIO zullen in 2008 de nodige aandacht opeisen.

In de kaderbrief is op diverse plaatsen – terecht - vermeld dat van de Raden de nodige inspanningen en inspanningen en bijdragen worden vereist. In relatie met de aangekondigde efficiencykorting kan hier een spanningveld ontstaan waarbij het zeker onvermijdelijk kan worden om keuzes te maken en prioriteiten (bij) te stellen.

2 Bekostigingssystematiek

Met ingang van het jaar 2007 wordt gebruik gemaakt van de in 2006 aangepaste bekostigingssystematiek voor de Raden voor Rechtsbijstand. In de loop van 2007 zal het project verder worden afgerond met het opstellen van controleprotocollen en het wijzigen van het subsidiebesluit. Aan de hand van de jaarrekeningen 2007 zal dan begin 2008 een eerste evaluatie kunnen plaatsvinden van de gewijzigde systematiek. Aandacht zal daarbij worden besteed aan o.m. de effecten van de T-2 systematiek van de prijzen van de toevoegingen en de aanvullende financiering op basis van de gerealiseerde productie 2007.

In 2007 is gestart met het uitvoeren van één van de afspraken in het kader van de nieuwe bekostigingssystematiek, n.l. het volgen van de gemiddelde prijzen van de toevoegingen gedurende het jaar. In de maanden juli, september en november zal gerapporteerd worden over de prijsontwikkeling in de voorliggende periode van het jaar.

De daadwerkelijke prijsontwikkeling zal weer onderdeel zijn van de benchmark 2007 die begin 2008 zal worden uitgevoerd..

In 2008 zal uiteraard ook de periodieke rapportage over de prijsontwikkeling van de toevoegingen, als hiervoor geschetst voor 2007, worden uitgevoerd.

3 Benchmark

Externe bench-mark

De rapportage over het door de RBB-groep bij de Raad Den Haag uitgevoerde benchmark onderzoek heeft, naast een aantal punten voor deze Raad, ook voor de Raden gezamenlijk belangrijke aandachtspunten opgeleverd. Deze punten kunnen een belangrijke rol spelen in het project van de Bestuurlijke Centralisatie.

Als belangrijkste punten worden genoemd:

- aandacht voor communicatie en verandermanagement: meer in concreto het betrekken van medewerkers bij projecten en de veranderingen als gevolg van de bestuurlijke centralisatie; de gezamenlijke ontwikkeling van het EXU-beleid is hiervan een goed voorbeeld;
- in het kader van de bestuurlijke centralisatie zal het management ook een andere visie op leiderschap moeten ontwikkelen, het aansturen van 5 regiokantoren vanuit één centrale vestiging vergt een andere stijl van leiding geven dan in de huidige situatie;

- meer balans aanbrengen tussen beleidsmatige sturing en interne sturing, beleid ook op de "werkvloer" laten doorklinken, de 12 artikelen c.q. uitgangspunten in het werk van de raden, zouden meer bij de medewerkers moeten gaan leven;
- gericht beleid op scholing en training van medewerkers;
- bezwaren/klachten plaatsen in cyclus van de "lerende organisatie"
- het ontwikkelen en meer werken volgens de P(lan) D(o) C(check) A(ct)-cyclus.

Een aantal van deze punten zal worden ondergebracht in het nieuw te ontwikkelen personeelsbeleid van de nieuwe Raad. Andere punten zullen in (deel)projecten van de Bestuurlijke Centralisatie worden opgenomen c.q. in scholings- en opleidingstrajecten worden opgepakt.

Interne bench-mark

Er is in 2007 veel aandacht geschonken aan de ontwikkeling/verfijning van de interne bench-mark. Medio 2007 is op basis van het cijfermateriaal van 2006 een aantal opmerkelijke punten naar voren gekomen die vervolgens tot nader onderzoek zullen leiden of waarop verdere actie zal dienen plaats te vinden.

De "verwonderpunten" zijn:

- Lichte Advies Toevoegingen

Er is een opmerkelijk verschil geconstateerd tussen de relatieve afgifte van de LAT-jes. De extremen bedragen 2,4% (Arnhem) van de afgegeven toevoegingen tot 6,4% (Leeuwarden).

De verschillen tussen de hofressorten zijn aanzienlijk en het is dan ook aan te bevelen onderzoek te verrichten naar de wijze waarop de LAT-verwijzingen plaatsvinden.

- EXU-declaraties

Zowel relatief als in omvang stelt de Raad Amsterdam de meeste EXU-declaraties vast. De Raad Den Haag stelt het hoogste gemiddeld aantal punten vast.

In 2007 is een werkgroep EXU's gestart met als doel het uniformeren en (naar beneden) bijstellen van het beleid in Amsterdam. In deze werkgroep wordt ook het hoge gemiddelde van Den Haag onderzocht. De eindrapportage van de werkgroep wordt in de 2de helft van 2007 verwacht, zodat rekening gehouden kan worden met beleidswijzigingen per 1-1-2008. Er ligt hier een relatie met de taakstellende bezuinigingsoperatie van het Ministerie.

- Bezwaarschriften

Tussen de Raden onderling bestaan grote verschillen met betrekking tot het aantal ontvangen bezwaarschriften en ook worden grote verschillen geconstateerd in de manier waarop de werkprocessen voor het afhandelen van bezwaarschriften zijn ingericht.

In het kader van de Bestuurlijke Centralisatie zullen de werkwijzen van de afdelingen moeten worden geharmoniseerd. De vraag is gerechtvaardigd of gewacht moet worden op de harmonisatie in het kader van de Bestuurlijke Centralisatie. Door het analyseren en vervolgens aanpakken van de grootste verschillen in werkwijzen kunnen reeds efficiencyvoordelen worden behaald. In het najaar 2007 zal verdere besluitvorming plaatsvinden over de wijze waarop de harmonisatie van de werkprocessen voor het afhandelen van bezwaarschriften verder zal plaatsvinden.

- **Apparaatskosten**
Uit de cijfers blijkt een substantieel verschil in de productie per FTE tussen de Raden.
In het licht van de discussie rond de bezuinigingstaakstelling is op dit punt onderzoek naar best-practice geïndiceerd. Gezien de verschillen zou dit snel moeten worden opgepakt en het onderzoek zal de nodige tijd en inspanning kosten. Dit onderzoek wordt ingepast in de activiteiten van de werkgroep die zich nu met het realiseren van de bezuinigingstaakstelling bezighoudt. Het streven is erop gericht om het enorme verschil in productie per FTE tussen de Raad Den Bosch en de overige vier Raden in 2011 met in ieder geval de helft te hebben teruggebracht. Dit zal o.a. gerealiseerd moeten worden door een nauwkeurige analyse van de diverse werkprocessen binnen de verschillende Raden.

- **Gemiddelde prijzen per toevoeging**
In het kader van de nieuwe bekostigingssystematiek bestaat de afspraak met het Ministerie dat de Raden gedurende het jaar het verloop van de prijsontwikkeling van de toevoegingen volgen om zodoende in een vroeg stadium te kunnen vaststellen of zich veranderingen in de prijsniveaus voordoen.
Op basis van de ervaringen in 2007 zal dit voor het jaar 2008 gebeuren middels de bench-mark die begin 2008 zal worden opgesteld. Verder zal in de maanden juli, september en november over de daarvoor liggende periode in 2008 worden gerapporteerd. Het feitelijk gerealiseerde prijsniveau 2008 zal begin 2009 in de bench-mark 2008 worden opgenomen.

4 Kwaliteit en regeldruk

Steekproef

De opzet van de steekproef in het kader van de accountantscontrole zal naar verwachting gezien alle ontwikkelingen niet meer in 2008 gerealiseerd kunnen worden. Wel zal vooruitlopend op de bestuurlijke centralisatie door alle Raden gebruik worden gemaakt van dezelfde accountant. De belastingsteekproef vervalt.

Ex-ante toetsing

De Raden hebben een voorstel aangeleverd voor de uitvoering van ex-ante toetsing. Dit voorstel ligt nog ter besluitvorming voor bij het Ministerie van Justitie.

INK

Lopende de huidige projecten hebben de Raden besloten om het INK-model thans niet gezamenlijk in te voeren, maar dat in te brengen in het project bestuurlijke centralisatie. Wel wordt deelgenomen aan de Rijksbrede Benchmark Groep (RBB). Deze deelname wordt gecontinueerd en de ervaringen worden gebruikt bij deelproject 1 van de bestuurlijke centralisatie. Datzelfde geldt ten aanzien van de ontwikkeling van een kwaliteitshandvest waarin de prestatienormen zullen worden neergelegd.

Klanttevredenheidsonderzoek

De Raden zullen de uitkomsten van het in 2007 nog te houden gezamenlijk klanttevredenheidsonderzoek verwerken en betrekken bij het project bestuurlijke centralisatie.

5 Stand van zaken informatiesysteem (Ingr@s)

Eind 2006 is gestart met het project Ingr@S dat tot doel heeft het door de Raden gebruikte informatiesysteem te moderniseren. Deze moderniseringslag bestaat enerzijds uit het verbeteren van de huidige GRAS-software, inclusief de oplevering van technische en functionele documentatie, om daaraan vervolgens een aantal functionaliteiten toe te voegen. Het betreft hier onder meer nieuwe processen zoals de controle van inkomens na peiljaarverlegging, de introductie van workflow- en documentmanagement en de koppeling met het webportaal ten behoeve van een digitaal loket. De leverancier is Getronics PinkRocade.

Het project omvat een groot aantal te realiseren componenten en het einddoel moet in 2009 zijn bereikt. In 2007 is al een deel gerealiseerd. Het betreft onder meer de migratie van de hard- en software, een proof of concept voor workflow- en document-management in combinatie met het huidige GRAS, en de eerste oplevering van een aantal modules waarvan de broncode is geschoond.

De functionele uitbreidingen staan vooral in 2008 en 2009 gepland. Door de leverancier is een planning opgesteld voor het totale project een en ander op basis van huidige inzichten. Aangezien het project op een aantal onderdelen afhankelijk is van externe ontwikkelingen (zoals wetgeving en de modernisering van het GBA) kunnen zich verschuiving voordoen in de planning. Het totale planningsoverzicht ziet er als volgt uit:

Hoofdproducten	Oplevering gepland voor	Gereed
Gemigreerd GRAS		30.04.2007
Nieuwe decentrale infrastructuur		30.04.2007
Proof of concept GRAS/WFM/DMS		21.02.2007
Cumulatieve wijzigingen na migratie		21.08.2007
Geschoond en gedocumenteerd GRAS	01.04.2009	
Module controle voorlopige en geschatte inkomens	01.05.2008	
Module rechtsbijstandverleners	01.09.2008	
Module mediation	01.01.2009 (afhankelijk)*	
Wijziging LAT na stelselherziening	01.01.2009 (afhankelijk)*	
Deelproces medisch deskundigen onderzoek	01.03.2009	
Deelproces medisch haalbaarheidsonderzoek	01.03.2009	
GBA-on line	01.07.2008 (afhankelijk)*	
Koppeling en functionele uitbreidingen	Datum realisatie en	

webportal t.b.v. een digitaal loket.	oplevering afhankelijk van besluitvorming hierover.	
Technische koppeling met Juridisch Loket	01.11.2007	
Pilot koppeling met MS-Office (Word);	01.05.2008	
Pilot koppeling met DMS	01.05.2008	
Pilot koppeling met WFM	01.05.2008	

Ten aanzien van de invoering van workflow- en documentmanagement is besloten een pilot in te richten die meer inzicht moet bieden in de functionele en technische samenwerking tussen de GRAS- applicatie en een systeem van workflow- en documentmanagement. Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2008 wordt een beslissing genomen over de invoering van WFM/DMS.

Aangezien er functioneel en technisch samenhang bestaat tussen enerzijds de introductie van workflow- en documentmanagement en anderzijds de introductie van een webportaal, wordt besluitvorming over de realisatie van het webportaal in samenhang met de pilot workflow genomen.

De met een * gemerkte onderdelen zijn afhankelijk van externe ontwikkelingen.

6 ICT-GIO

In het project InGr@s zullen nieuwe functies het licht zien en zal de programmatuur dusdanig zijn aangepast dat deze weer onderhoudbaar en uitbreidbaar is, In het project bestuurlijke centralisatie moeten enerzijds voorbereidingen getroffen worden die het mogelijk maken op een eenvoudige wijze alle taken die op centraal niveau worden uitgevoerd adequaat te ondersteunen met behulp van ICT en anderzijds zal een deel van deze ondersteuning reeds gerealiseerd en geïmplementeerd moeten worden.

In 2006 is een geactualiseerde versie van de Meerjarenvisie ICT geschreven en goedgekeurd .Tevens is het hieraan gerelateerde informatiebeleid beschreven en goedgekeurd.

De Meerjarenvisie ICT zal in 2008 worden geactualiseerd, zodat een uptodate beeld ontstaat hoe de informatiehuishouding er in 2011 uit zal zien. Tevens zal het informatiebeleid worden geactualiseerd. Dit is noodzakelijk om de nieuwe standaards en richtlijnen die zijn ontstaan met name door de invoering van workflow- en documentmanagement en realisatie van de nieuwe website in het kader van Delta G en de realisatie van het rechtsbijstand netwerk.

Website en portaal

In 2007 zijn een aantal aspecten uit de Meerjarenvisie ICT reeds gestart of gerealiseerd.

Zo is de website gerealiseerd met daarin "Rechtwijzer" als belangrijk onderdeel Voor 1 december 2007 zal de rechtwijzer ook geïntegreerd worden in de site van het Juridisch Loket, zodat het bereik groter wordt én de integratie tussen de sites daarmee wordt gerealiseerd.

Ten behoeve van de rechtsbijstandverlener (advocaat en mediator) zal het webportaal worden ontwikkeld. Daarmee is dit jaar reeds een start gemaakt en zal in 2008 verder worden uitgebouwd met extra functionaliteiten, zodat het voor de

rechtsbijstandverlener steeds aantrekkelijker wordt om via het webportaal (digitaal) te communiceren met de Raad voor Rechtsbijstand. In samenwerking met de NOvA is besloten dat de toegang tot het webportaal met hetzelfde medium tot stand kan worden gebracht als de toegang tot het webportaal van de Raad voor de Rechtspraak.

InGr@s

De digitale communicatie met de rechtsbijstandverlener heeft invloed op het back office deel van de organisatie. In het project InGr@s wordt hier nadrukkelijk rekening mee gehouden, zodat gegevens vanuit het webportaal direct verwerkt kunnen worden in GRAS. De informatie is daarmee direct beschikbaar voor de medewerkers van de Raden.

Het moderniseren van GRAS zal tot gevolg hebben dat functioneel beheeractiviteiten, zoals het wijzigen van bijvoorbeeld de eigen bijdrage, door de Raad voor Rechtsbijstand zelf kunnen worden uitgevoerd. Tevens zal een aantal voorziene functionaliteiten worden toegevoegd.

Bestuurlijke centralisatie

De bestuurlijke centralisatie heeft behoudens een aantal organisatorische consequenties, ook impact op de wijze waarop ICT ondersteunend kan zijn aan de processen. Een aantal processen is gepland centraal te worden uitgevoerd, zoals de financiële administratie en het inschrijven. Om deze processen centraal te kunnen uitvoeren, zal de ICT ondersteuning daarvoor moeten worden aangepast. Het invoeren van het centraal concept, waarbij alle applicaties van de Raad voor Rechtsbijstand vanuit één rekencentrum zullen worden geleverd is daarbij de grootste operatie. Deze is echter voorzien in 2009. In 2007 is een Europese aanbesteding uitgevoerd, samen met het Juridisch Loket, waarin o.a. wordt voorzien in het rechtsbijstand netwerk en een centraal rekencentrum. In 2007 zal het rechtsbijstand netwerk worden gerealiseerd, waarbij ook rekening is gehouden met het aansluiten van de Aanmeldcentra (AC's) van de SRA .

Toch zijn er een aantal zaken die in 2008 gerealiseerd kunnen worden. Daarbij moet met name gedacht worden aan het inrichten van een intranet voor de Raad voor Rechtsbijstand, dat gebruikt kan worden voor de functies Kwaliteitszorg en P&O. Waar zeker aandacht aan gegeven zal worden is het centraal beschikbaar stellen van TeamSoft. De verschillende scenario's worden in 2007 beschreven en in 2008, zal het te kiezen scenario worden geïmplementeerd.

De functie "informatiebeheer" staat ook gepland om centraal te worden uitgevoerd. In 2007 is bij de GIO een medewerker aangenomen die een aantal taken die voorheen bij onze beheerder (voormalig Iris-Ict) werden uitgevoerd, in huis en centraal uit te gaan voeren. Zij zal een centrale rol gaan spelen bij het inventariseren van de informatiebehoefte, die al in 2007 wordt gestart in het kader van het project InGr@s. De nieuw gedefinieerde informatiebehoefte wordt in 2008 geïmplementeerd; daarbij wordt ook een nieuwe wijze van presenteren aan het management ingevoerd.

Interne organisatie

Meer intern gericht zal in 2008 de invoering van projectmatig werken met behulp van PRINCE2 verder worden geprofessionaliseerd.

De GIO heeft in 2007 een functioneel applicatiebeheerder aangetrokken die voor het merendeel van zijn tijd het functioneel applicatiebeheer bij bureau WSNP uitvoert. Tevens maakt het bureau WSNP nog gebruik van de diensten van een externe adviseur, om een aantal ICT gerelateerde taken uit te voeren. In 2007 is een start

gemaakt met het overdragen van deze taken naar de GIO. Dit zal in 2008 volledig zijn afgerond.

Het afronden van de projecten RIS en BAR in 2007, middels de implementatie van de laatste versies, heeft het mogelijk gemaakt ook voor deze applicaties het functioneel beheer bij de GIO te gaan beleggen. Dit geldt ook voor de website. In 2008 zullen alle bedrijfsapplicaties van de Raden onder het functioneel beheer van de GIO vallen. Dit waarborgt een eenduidige incidenten- en wijzigingsprocedure. Dit geldt ook voor de bedrijfsapplicaties die bij de AC's in gebruik zijn.

In 2008 zal een start gemaakt worden met de ontwikkeling van een andere wijze van budgetteren van ICT middelen. Daarbij zal gebruik gemaakt worden van de portfolio systematiek zoals deze is beschreven in het informatiebeleid.

7 Accountantscontrole

In 2006 is met de penningmeesters van de Raden naast de veranderingen in de bekostigingssystematiek voor de Raden voor Rechtsbijstand ook gesproken over een mogelijke wisseling van "de accountant".

De gedachte achter het wisselen van accountant kwam voort uit de constatering dat KPMG reeds vanaf de start van de Raden in 1994 als accountant voor de Raden voor Rechtsbijstand functioneerde en dat een "frisse" kritische blik op de (financiële) bedrijfsvoering van de Raden positieve effecten zou kunnen hebben.

De omgeving van de Raden voor Rechtsbijstand en de wijze van werken van de Raden zijn het afgelopen jaar echter ingrijpend gewijzigd. Inhoudelijk zijn werkprocessen veranderd door de invoering van VIValt en BAR/RIS, het productenscala is uitgebreid met LATjes, mediation en medisch haalbaarheids-onderzoeken, het financiële pakket is gewijzigd, de GIO is in de loop van 2006 gaan functioneren, het project voor de modernisering van het GRAS-systeem (Ingr@s) is in gang gezet en last but not least is het project van de bestuurlijke centralisatie in een zodanig tempo opgepakt dat een fusie van de Raden tegen het einde van 2008 verwacht mag worden.

Voor de nabije toekomst zullen nog meer veranderingen gaan plaatsvinden. Zo zullen in de loop van 2008 en 2009 werkprocessen verder worden gewijzigd door de invoering van (delen van) het nieuwe informatiesysteem (Ingr@s) en de communicatie met de advocatuur zal ingrijpend wijzigen door de invoering van een webportal, waardoor het digitaal aanvragen van toevoegingen mogelijk wordt gemaakt. Door deze wijzigingen zal ook een andere methodiek moeten worden ontwikkeld voor de huidige dossiercontrole voor het toetsen van de rechtmatigheid. In het kader van het fusieproces van de Raden zullen in 2008/2009 ook de financiële administraties van de Raden moeten worden samengevoegd en zal een nieuwe planning- en controlcyclus moeten worden opgesteld en ingericht.

Bovenstaande ontwikkelingen zullen veel aandacht en energie vragen van het (financiële) management van de Raden. Gezien het feit dat de selectie van een andere accountant, via een (Europese) aanbesteding, de noodzakelijke zorgvuldigheid en aandacht vereisen is besloten t/m 2009 niet van accountant te wisselen.

Wel zullen nadere afspraken met de accountant moeten worden gemaakt over de omvang en het prijsniveau van de (dossier)controle in 2008 en de wijze waarop de

controles zullen worden uitgevoerd. Deze afspraken zullen in de loop van 2007 en begin 2008 worden gerealiseerd.

8 *Risico-analyse*

De in 2004 uitgevoerde risico-analyse, waarbij tevens aandacht zou worden besteed aan het toezicht op de door de Raden gesubsidieerde stichtingen (Loket en SRA) zou in 2007 worden geactualiseerd. Gelet op alle lopende ontwikkelingen (zie hierboven onder 7) is besloten deze risico-analyse uit te voeren na de afronding van de bestuurlijke centralisatie. Het spreekt daarbij voor zich dat het systeem zodanig gemonitord wordt dat thans reeds opkomende risico's tijdig onderkend worden en van maatregelen voorzien. Met name is hierbij aandacht besteed aan de planning en control cyclus bij het Juridisch Loket en de ontwikkeling bij Exu-zaken. Bij belangrijke projecten bij de Raden maakt een adequate vorm van projectcontrolling onderdeel uit van het project. Als basis wordt daarvoor de Prince2 methodiek toegepast

De informatiebeveiliging zal geactualiseerd worden na de aanpassingen in Ingr@s In dit project is tevens voorzien in een actualisering van de informatievoorziening.

XII. Personeelsbeleid / Arbeidsvoorwaarden

Het jaar 2008 zal veel van onze medewerkers vragen. De ontwikkelingen op het gebied van de bestuurlijke centralisatie en van het project Ingr@s zullen enerzijds onzekerheden met zich mee kunnen brengen en anderzijds vragen deze projecten veel inzet naast de reguliere werkzaamheden. Voor het management de taak de medewerkers hier goed op voor te bereiden en een actief communicatiebeleid te voeren.

Voor het welslagen van de grote projecten is het ook van groot belang goed te weten wat er onder de medewerkers leeft. Daarom zal er in de eerste helft van 2008 een medewerkerstevredenheidsonderzoek worden uitgevoerd. Hiervoor wordt voorlopig een bedrag van € 35.000 gereserveerd. Nagegaan zal echter worden of een dergelijk onderzoek goedkoper kan worden gerealiseerd. Hierbij valt te denken aan het gebruik van de door het Ministerie van BZK ontwikkelde Internetspiegel.

Het beleid op het gebied van personeel en arbeidsvoorwaarden zal zich in 2008 bijna uitsluitend richten op die zaken die samenhangen met de te realiseren fusie. Alhoewel de vijf Raden dezelfde CAO hebben, zijn er op het gebied van werktijden regelingen, functiebeschrijvingen en andere secundaire personele regelingen behoorlijk grote verschillen.

Vóór het moment van de fusie zullen in ieder geval die zaken op personeelsgebied moeten worden geharmoniseerd, die de belangrijkste arbeidsvoorwaarden raken. Het betreft hier het functiegebouw, de functiebeschrijvingen en waardering, de regelingen rondom werktijden, overwerk en verlof en de benoemingsprocedures. Vele andere regelingen, meer in de secundaire sfeer, behoeven niet noodzakelijkerwijs vóór de fusie gelijk getrokken te worden. Het gaat dan om verschillen die ingeval van fusie niet direct disfunctioneel behoeven te zijn. Uiteraard zullen deze op termijn wel moeten worden geharmoniseerd. Er is tenslotte sprake van één werkgever.

Ook zal er voor de fusie een nieuwe visie op het personeelsbeleid, in het bijzonder op het terrein van het leidinggeven in de nieuwe organisatie, moeten worden ontwikkeld. Essentieel hierbij het streven om de realisatie van de ambities van de nieuwe Raad zoveel mogelijk draagvlak te doen krijgen bij de medewerkers en een belangrijk onderdeel van hun motivatie te doen zijn. De medewerking van de personeelsleden is onontbeerlijk. Hierbij gaat het om een goede servicebewustzijn, flexibele instelling, goede opleidingen en plezier in het werk.

Hoewel de Raden veel deskundigheid in huis hebben wordt ook gezocht naar externe ondersteuning door een extern bureau. Op het moment van dit schrijven loopt hiervoor een offerteprocedure.

Al deze activiteiten vormen een deelproject binnen het project bestuurlijke centralisatie.

Dit deelproject zal in het najaar van 2007 een aanvang nemen.

Zoals in het jaarplan 2007 is aangekondigd, is met de ABVAKABO FNV een sociaal statuut afgesloten. Dit statuut heeft betrekking op alle reorganisaties met personele gevolgen. Eventuele personele gevolgen van de bestuurlijke centralisatie vallen hieronder, maar ook mogelijke personele gevolgen van andere projecten als Ingr@s. De Raden zullen zich ook in 2008 inspannen om gedwongen ontslagen zoveel mogelijk te voorkomen. Het sociaal statuut drukt deze intentie uit en geeft aan welke instrumenten kunnen worden ingezet bij mogelijke boventalligheid

Wat betreft de mogelijke personele gevolgen van VIValt is reeds in 2006 met de vakbond afgesproken dat op zijn vroegst per 1 januari 2008 ontslag op basis van boventalligheid plaatsvindt. Toen waren de personele effecten van VIValt nog niet bekend, maar werd gevreesd dat VIValt tot boventalligheid zou leiden. De Raden kunnen nu concluderen dat door de effecten van VIValt (stijging van het aantal aanvragen en het krijgen van nieuwe taken als hercontrole inning eigen bijdrage) boventalligheid niet zal voorkomen.

Er zal voor 2008 een nieuwe CAO moeten worden afgesloten. De huidige CAO heeft een looptijd van 1 januari tot en met 31 december 2007.

Overigens wordt deze CAO aan werkgeverszijde afgesloten door een werkgeversvereniging waarvan naast de Raden ook het Juridisch Loket en de SRAN lid van zijn.

De Raden worden voor 2008 geconfronteerd met een efficiencykorting op de apparaatskosten van 1.25 %. Dit heeft voor Raden als werkgever tot gevolg dat er uitermate terughoudend zal worden opgetreden als het gaat om het vaststellen van het initieel loon voor 2008.

Wat de overige aspecten van de CAO betreft zijn de Raden van mening dat er niet veel veranderingen in 2008 nodig zullen zijn. Er is sprake van een kwalitatief goede CAO.

Voor zover op andere punten dan de afspraken rondom salariering veranderingen nodig zijn, zal dit te maken hebben met effecten van de fusie.

XIII. Lijst van gebruikte afkortingen

Ac	Aanmeldcentra
ACVZ	Adviescommissie voor vreemdelingenzaken
AR	Algemene Raad
BAR	Basis Advocaten Registratie
BBW	Branchevereniging voor Bewindvoerders
BOPZ	Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen
Bvr	Besluit vergoedingen rechtsbijstand
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau Statistiek
ECC	Europees Consumentencentrum
Exu	Extra uren
Fte	Full-time equivalent
FW	Faillissementwet
Gras	Gefinancierde rechtsbijstand administratiesysteem
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GIO	Gemeenschappelijk ICT-organisatie
HJL	Het Juridisch Loket
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
Ingras	Implementatie nieuw en geïntegreerd rechtsbijstand automatiseringssysteem
INK	Instituut Nederlandse Kwaliteit
IRIS	Integraal Rechtsbijstand Informatiseringssysteem
Ktv	Kwaliteitsregister tolken en vertalers
LAT	Lichte Advies Toevoeging
MGR	Monitor Gesubsidieerde Rechtsbijstand
MKB	Midden Klein Bedrijf
NMI	Nederlands Mediation Instituut
NOvA	Nederlandse Orde van Advocaten
NVVK	Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet
PR	Public Relation
PI	Penitentiaire Inrichting
RBB	Rijksbrede Benchmark
Recofa	Rechters-commissarissen in faillissementen en surséances van betaling
RIS	Registratie Informatiesysteem
SRA	Stichting Rechtsbijstand Asiel
SRAN	Stichting Rechtsbijstand Asiel Nederland
Vfas	Vereniging van familierecht advocaten en scheidingsbemiddelaars
VIVALT	Verklaring Inkomen en Vermogen Alternatief
Wbtv	Wet bewindvoerders tolken en vertalers
WFM	Workflowmanagement
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum
Wrb	Wet op de rechtsbijstand
Wsnp	Wet schuldsanering natuurlijke personen